

naša luč

1985

3

beseda materina, kolika blagodat človeku od Boga!

ivan pregelj

Zemljepisna imena

Zemljepisna imena pišemo z veliko začetnico.

Zemljepisno ime pa je lahko *sestavljeno* (Novo mesto, Slovenska Bistrica). V tem primeru pišemo *prvo* ime vedno z veliko začetnico, *drugo* pa z veliko le, če je lastno ime (Stara Vrhnika, Dolenji Logatec, Velike Lašče, Mala Azija, Južna Afrika, Visoke Ture, Severna Amerika), z malo pa, če je občno ime (Kranjska gora, Bela cerkev, Toško čelo, Stari dvor, Drenov grič, Zidani most).

Stvarna lastna imena

Z veliko začetnico se pišejo take stvarna imena:

— *naslovi listov* (Naša luč), *knjig* (Ljudje pod bičem), *skladb* (Tomčev Križev pot), *slik* (Kregarjeva Pomlad);

— *naslovi društev* (Rdeči križ);
— *naslovi podjetij* (založba Mohorjeva družba).

PISAVA TUJK

Tujke rabimo le, kadar nima-

mo za tisto, kar hočemo povedati, dobre domače besede.

Med dvema samoglasnikoma v tujkah ne pišemo vmesnega *-j-*, če besedo čutimo kot tujko (diagonala, dieta, kariera, dialekt, material, radio, higiena, varianta, kamion, orient, penzionist, pianist); vmesni *-j-* pa pišemo, če besedo čutimo za domačo (špijon, vijoličast, misijonar, Indijanec).

Vedno pišemo pri tujkah končnico *ija*, *-eja* (kemija, materija, komedija, divizija, operacija, demokracija, špecerija, biologija, penzija, televizija; ideja, matineja, epopeja, korifeja).

OBLIKOSLOVJE

Oblikoslovje nas uči pregibanja besed: *sklanjatve* (tisti prvi rdeči dežnik, tistega prvega rdečega dežnika...), *spregatve* (jem, ješ, jé...) in *stopnjevanja* (lep, lepši, najlepši).

SAMOSTALNIK SPLOŠNO

Samostalniki so besede, s katerimi imenujemo *predmete* (hi-

ša, drevo, pes) in *pojme* (misel, ljubezen, težava).

Samostalniki so *moškega* (zvonec, ključ), *ženskega* (jablana, delavka) ali *srednjega* (kolo, srce) spola.

Samostalnike *sklanjamo* (mama, mame, mami, mamo, o mami, z mamo). Ločimo *šest sklonov*, ki odgovarjajo na vprašanja: 1. kdo ali kaj, 2. koga ali česa, 3. komu ali čemu, 4. koga ali kaj, 5. o kom ali o čem, 6. s kom ali s čim.

Slovenščina pozna tri števila: *ednino* (moped), *dvojino* (moped) in *množino* (mopedi). Nekateri samostalniki se rabijo *samo v množini* (škarje, vrata, hlače, usta), nekateri pa *samo v ednini* (kruh, drevje, nebo, tišina).

VAJA: Določi spol in število naslednjim samostalnikom: lasje, grablje, srce, Janče, vilice, ustje, usta, sluga, vrata, možgani, jasi, svišli, radio, ponev, dinamo! Primer: lasje — m(oški), m(nožina).

SKLANJATVE

Slovenščina ima štiri sklanjatve:

1. samostalniki, ki se končujejo na *-a*,
2. samostalniki ženskega spola brez končnice *-a*,
3. samostalniki moškega spola,
4. samostalniki srednjega spola.

I. sklanjatev: samostalniki, ki se končujejo na -a

<i>ednina</i>	<i>dvojina</i>	<i>množina</i>
lipa	lipi	lipe
lipe	lip	lip
lipi	lipama	lipam
lipo	lipi	lipe
o lipi	o lipah	o lipah
z lipo	z lipama	z lipami

Samostalnika *mati* in *hči* se sklanjata takole:

mati, matere, materi, mater, o materi, z materjo;
hči, hčere, hčeri, hčer, o hčeri, s hčerjo.

NASLOVNA STRAN: Slovenska pokrajina na robu mesta.

REŠITEV VAJ iz prejšnje številke

VAJA: risba, razstopina, vzpeti se, vzhod, izteči se, razstava, brezskrben, podplutba, brezsrčen, izkoreniniti, moški, Jožko, težko, vrabca, nahrbtnik, svatba, izstopiti, molsti, izpremeniti, predsednik, vzplameneti, vzporeden, podkupiti, nadkolenka, obtožiti, predstojnik, podplat, gristi.

VAJE: 1. Andrejev, Sodjev, Ostrižev, Juričičev, Božičev, Krpanov, Jamov, Brdavsov, Komacev, Alešev, Ilčev. — 2. Andrejin, Mickin, Marjetkin, Ivanin, Stankin, Vlastin, Ivankin, Zofkin, Zdenkin, Vidin, Marijin, Petrin. — 3. Štajerec, Afričan (Afrikanec), Dalmatinec, Nemeč, Kranjčan, Mariborčan, Rimljan, Anglež, Belokranjec, Indijec, Gorenjec, Američan (Amerikanec), Tržačan, Celjan, Ljubljčan, Korošec, Jeseničan, Postojnčan, Avstralec, Kraševac.

„Slovenskemu narodu izročamo Knjigo življenja!“

Ob 400-letnici Dalmatinove Biblije smo dobili Slovenci nov prevod Svetega pisma nove zaveze, kar je izredno pomemben verski in kulturni dogodek v slovenski Cerkvi.

Novi prevod je nastajal štiri leta. Grški Izvirnik so poslovenili trije jezikoslovci in svetopisemski strokovnjak. Delo prevajalcev je potem pregledalo še 22 sodelavcev. Dve tretjini knjige obsegajo uvodi in opombe, kar daje delu posebno vrednost.

Ob izidu prevoda je nadškof Šuštar sklical tiskovno konferenco, ki so se je udeležili predstavniki verskega tiska iz Slovenije, zamejstva in Hrvaške ter časnikarji osrednjih slovenskih časnikov. „Slovenskemu narodu izročamo Knjigo življenja!“ je bilo osrednje sporočilo štirih govornikov, ki so na tiskovni konferenci predstavili novi prevod.

Na Teološki fakulteti so pripravili o novem prevodu okroglo mizo. Sestavljalo jo je deset ljudi. Sleherni od njih je izpovedal svoja spoznanja in doživetja ob branju Svetega pisma. „Sveto pismo danes — Sveto pismo meni,“ je bilo skupno izhodišče njihovih izpovedi. Poslušavci so napolnili vso veliko dvorano pa tudi vežni prostor pred njo. Predstavitve so se udeležili škofje iz Ljubljane in Kopra, mnogi duhovniki, vsi bogoslovci s profesorji, vsi učenci s profesorji Srednjih verskih šol v Vipavi in v Želimirju. Iz Zagreba so prišli vsi predavatelji svetopisemskih ved na bogoslovni fakulteti.

Najbolj razveseljivo ob izidu novega prevoda je nedvomno, da je ta nova knjiga že pošla na sam dan izida.

Zanimive so bile nekatere izjave ob okrogli mizi:

„Ob 400-letnici Dalmatinove Biblije izročam novi prevod Svetega pisma nove zaveze slovenskemu narodu. Da bi postal sestavni del našega verskega, kulturnega in narodnega življenja!“ (Metropolit Šuštar).

„Doma smo radi brali Sveto pismo. Ko sem že lahko sam bral, je prejelo domovinsko pravico v mojem osebnem življenju. Bil je to tih pogovor z Bogom, mojim Stvarnikom in Odrašenikom. K njemu sem se zatekal, ko so prišle težave, skrbi, dvomi. Utrdil mi je vero.“ (Bogoslovec Vehovar).

„Ko sem bila še otrok, nisem poznala Svetega pisma, v družini ga nismo imeli. Prelomnica pa se je začela, ko je moj sin ministrant prejel za nagrado Sveto pismo v slikah. To je bil lep dogodek: Sveto pismo je prišlo v našo hišo, v mojo družino. Otrokom sem ga morala pogosto brati, ob tem pa sem čutila, kako drugačna postaja moja vera: globlja in bolj doživeta.“ (Jakob, mati šestih otrok.)

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad Št. Lenart,
9587 Ričarja vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez
Hornböck, 9020 Celovec, Vik-
tringer Ring 26. Tisk: Tiskar-
na Družbe sv. Mohorja, 9020
Celovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA (v valuti zadev-
ne dežele):
Anglija 5 fun.
Avstrija 130 šil.

Belgija	400 fran.
Francija	60 fran.
Italija	12.000 lir
Nemčija	20 mark
Nizozemska	20 gld.
Švedska	60 kron
Švica	19 fran.
Avstralija	9 dol.
Kanada	12 dol.
ZDA	10 dol.

Razlika v cenah je zaradi
neenake poštne in v posa-
meznih državah in različnih
deviznih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo pover-
jenki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

kaj je pa doma novega?

na sploh

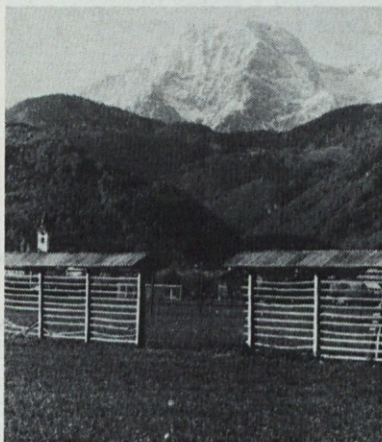
FOTO-KINO ZVEZA SLOVENIJE

je imela svojo redno letno skupščino. Amaterska zveza, ki že 95 let opravlja pomembno kulturno delo na Slovenskem, se je znašla v težkem gmotnem položaju. Izobraževalna skupnost Slovenije je v zadnjih letih izgubila poslušnost, saj jim za nemoteno delo ni dala dovolj denarja. Člani so zato morali sami financirati prireditve, kot na primer lanski mariborski festival slovenskega amaterskega filma, ko je društvo krilo 96 odstotkov vseh izdatkov. Foto-kino zveza je kljub denarnim težavam sprejela dokaj obširen program dela v tem letu in izvolila novo vodstvo. Letos bodo slovenski fotoamaterji obeležili 80-letnico prvih filmskih posnetkov dr. Karla Grosmana, prvega našega kinoamaterja.

4,1 ODSOTKA VEČJA PORABA ELEKTRIKE

Privatni odjemalci in tovarne so lani porabili 9031 milijonov kilovatnih ur električne energije. Iz drugih

ZGORNJI BRNIK, vas na Kranjskem polju z lepim razgledom na Alpe, znana po sodobnem letališču Ljubljana-Brnik.

jugoslovanskih dežel je bilo uvoženih 770, iz tujine pa 148 milijonov kilovatnih ur. V istem obdobju so slovenske elektrarne izvozile v sosednje republike 848 milijonov kilovatnih ur, v inozemstvo pa 582 milijonov kilovatnih ur električnega toka.

EPIZODE ILIRIZMA PRI SLOVENCIH

je bil naslov razstave, ki jo je ob slovenskem kulturnem prazniku pripravila Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani. Razstava je prikazala zgodovino ilirizma in njegovega pojmovanja v različnih obdobjih slovenske zgodovine in njegovih ostankov v sedanosti. Na ogled so bila knjižna dela in spisi vidnih predstavnikov tega gibanja med južnimi Slovani, ki so kot obrambni zid pred nevarnostjo ponemčevanja v tedanji avstroogrski monarhiji skušali ustvariti močen in enoten južnoslovanski narod z enim samim jezikom.

GORIŠKO SREČANJE GLEDALIŠČ ALPE-JADRAN

Gledališki festival, naslednik Goriških srečanj malih odrov, je trajal deset dni, od 16. do 26. januarja. Gledališke predstave so bile v Novi Gorici in v Gorici, na drugi strani državne meje, tako da so služile tudi povezavi sosednjih obmejnih mest in pokrajin. Goriški festival naj bi imel pomembno mesto v delovni skupnosti Alpe-Jadran, v katero so vključene Slovenija, Hrvatska, Koroška, Štajerska, Furlanija-Juljska krajina, Veneto in kot opazovalka nemška Bavarska. Iz objektivnih razlogov na festivalu niso bile zastopane vse te dežele enakovredno. Strokovna žirija, v kateri pa so bili strokovnjaki iz vseh jezikovnih področij, je podelila nagrade. Najboljše ocene je dobila predstava „Kvartet“ avtorja Heinerja Müllerja v izvedbi Drame SNG iz Ljubljane. Na zaključni slovesnosti je predsednik slovenskega sveta za kulturo dr. Matjaž Kmecl dejal: „Bilo je sijajno, čeprav stari predsodki sem in tja še narekujejo obotavljivost in je treba premagati led nezaupanja; biti moramo vztrajni, namen našega

skupnega dela je takšen, tako zelo v znamenju prihodnjega sveta sreče in razumevanja, da ne bi smel biti noben napor preveč.“

SLOVENSKI PREVAJALEC FRANCE VODNIK DOBIL POLJSKO NAGRADO

Poljski oddelek Zveze evropske kulture je slovenskemu prevajalcu Francetu Vodniku za njegove „zasluge za poljsko kulturo“ podelil letošnjo nagrado te ustanove. Nagrajenec je prejel v preteklih letih že tri pomembne poljske nagrade: nagrado poljskega Penkluba; odličje Ministrstva za kulturo in nagrado Združenja poljskih avtorjev. France Vodnik je prevedel več kot trideset literarnih del iz poljščine v slovenščino in sestavil obsežen Poljsko-slovenski slovar, ki ga je izdala Državna založba Slovenije.

TRŽNI INŠPEKTORJI PREPOVEDALI PRODAJO KAVE

Skoraj osem ton kave, ki jo je v Slovenijo pripeljalo podjetje Agrokomerce iz Velike Kladuše, je vsebovalo tudi kavni nadomestek, kavovino. Ljubljanski tržni inšpektorji, ki so kavo dali v analizo, so že drugič prišli na sled slabim poslovnim potezam tega podjetja, ki je lani skušal prodati na Slovenskem 2400 ton podobne kave. Predstavniki Agrokomerca je povedal, da je podobna zmes kave v prodaji po drugih jugoslovanskih deželah, kjer pa inšpektorji nimajo na njen račun nobenih pomislekov. S prodajo te kave bi Agrokomerce iztržil najmanj 16 milijonov dinarjev.

od tu in tam

BELTINCI

Kulturno umetniško društvo je proslavilo svojo petnajstletnico s celovečernim programom v večnamenskem prostoru beltinske osemletke. Nastopili so tamburaši, folkloristi in pevci moškega

kaj je pa domá novega?

PIVKA, pomembna vas na robu planote ob reki Pivki, prej imenovana Št. Peter na Krasu, zato sta še v rabi izraza Šempétrci in Šempétrščice. Tu je previs iz črnomskega v jadransko povodje.

pevskega zbora, ki so s slovensko ljudsko pesmijo navdušili številno občinstvo. Ob priliki te celovečerne kulturne prireditve so pevci in drugi nastopajoči dobili spominske Gallusove značke.

BLED

Turistično društvo je v začetku februarja pripravilo priljubljeno prireditev Snežni dan. Nekaj tisoč ljudi se je po skoraj 40 cm debelem ledu odpravilo proti otoku. Na zaledenem jezeru so

bile popoldne hokejske igre in tekmovanje v hitrostnem drsanju in keglanju.

ČATEŽ OB SAVI

Zdravilišče Terme Čatež je letošnje zidano (dalje na strani 9)

kadar si ne zna narod pomagati drugače, se zateče v smeh

PRAVIJO, DA SMO PRI NAS VSI ENAKI. SEBE IZ SKROMNOSTI NE ŠTEJEJO ZRAVEN.

Teško je tuliti z volkovi, če ješ zelje in krompir.

SATIRIKOVA KARIERA SE KONČA SAMO V DVEH PRIMERIH: ČE GA LJUDJE NE RAZUMEJO ALI ČE GA RAZUMEJO.

Novinar, ki odpre vrata resnice, je v resnici že za zapahi.

VISOKI TOVARIŠI ODSTOPAJO LE IZ ZDRAVSTVENIH RAZLOGOV. IMAMO TOREJ ZELO ZDRAVE FUNKCIONARJE.

Nizek standard je oče visokih parol.

ČEPRAV JIM NE VERJAMEM, ME NE PREPRIČUJEJO ZASTONJ.

Opazil sem, da je svetla prihodnost že mimo.

ALI BO SEDANJI ČAS TUDI NEKOČ SVETLA PRETEKLOST?

Vse je v delavskih rokah. Kaj pa v žepih?

Po PAVLIHU

Post naš današnji

„Lani,“ je dejal neki petdesetletnik, „sem se v postnem času, kadar ni ravno lilo kakor iz škafa, vozil na delo s s kolesom namesto z avtom. Tako sem prihranil okoli sedemdeset mark, ki sem jih potem lahko prispeval kot svoj dodatni dar za delovanje naše župnije.“

„Sklenila sem,“ je rekla enajstletna svetlolaska modrih oči, „da bom posebno ljubezniva do Sandre. Sandra je med najbolj neumnimi v našem razredu in večina se je na daleč izogiba. Poskušala jo bom kar najbolj pogosto pritegniti k našim igram.“

„Kdor se danes posti v jedi in pijači,“ je menila neka samostojna žena, „počenja to večinoma zaradi linije in zdravja, brez verskega nagiba. Če pa se v postnem času zavestno odrečem marsičemu, kar si od kulina-ričnih užitkov med letom lahko pogosto privoščim, delam to zaradi prostovoljne odpovedi, kot pokoro in za-doščenje, kot svoj docela osebni, majhen prispevek k božjemu odrešitvenemu načrtu.“

„Vsak dan se moram telesno precej naprezati,“ je pravil družinski oče s tremi otroki, „in zato sem zvečer vselej vesel, kadar se lahko sprostim pred televizorjem. Ampak v postnem času — in to traja zdaj že tri leta — ostaja aparat vsaj ob zgodnjih večerih lepo zaprt. Takrat se povsem posvetim otrokom in ženi, veliko se menimo, pogovarjamo se o raznih skupnih in samo njihovih problemih, se igramo itd. Seveda bi želel, da bi se ta čas zaprtega televizorja in vsega, kar izhaja iz tega, raztegnil tudi še na daljši čas, na celo leto, pa se mi — žal ne posreči. Ampak v času posta — takrat pa zdržim brez pardona, takrat ne poznam nobenega zapravljanja časa.“

„Zelo rada govorim,“ je pripovedovala mlada gospa, „pravzaprav z vsemi. In velikokrat povem pri tem tudi marsikaj o drugih. Pa ne zmeraj samo ugodno. Moj sklep — upam, da ne samo za postni čas — je, da bom imela svoje misli odslej bolj v oblasti in da bom negativnosti, kolikor se bo dalo, obdržala zase.“

Možnosti za tako ali drugačno postno žrtev je tudi danes v našem modernem času mnogo. Seveda pa ne smemo pri tem pozabiti na voljo, vztrajnost, ponižnost in zaupanje v Boga.

Dela je veliko. Lotimo se ga torej že kar takoj zdaj!

Sveti Jožef
z Ježuščkom

Gospod, ne dopusti, da bi poza-
bil na tele Tvoje besede: „Reve-
že boste imeli vedno med seboj.“

Daj mi uho,
ki bo rado prisluhnilo
problemom drugih.

Daj mi roko,
ki bo rada pomagala
in delala dobre reči.

Daj mi nogo,
ki bo rada stopala tja,
kjer me kdo pričakuje.

Naj bodo moje besede
blage in naj opevajo prijateljstvo,
dajejo tolažbo in vlivajo pogum.

Daj mi oči,
ki bodo videle stisko
in se ne bodo od nje nikoli odvrnile.

Daj mi zlasti srce,
ki bo toplo od Tvoje ljubezni do mene
in ki bo to toplino prenašalo tudi
na druge.

T. Consalvatico
(prev. Vinko Žakelj)

Male duhovne vaje v odpuščanju in veselju

Včasih imam občutek, da bi lahko svojemu življenju (ali življenju kogarkoli drugega) dal ime: sivina. Saj veš, zbudiš se v sivi vsakdanjik, postaneš slabe volje, ko pomisliš na vse, kar ti danes čaka; še od včerajšnjih dogodkov ti je ostal slab priokus. In se začne: hitenje od dela do zakajenih lokalov, od praznih pogovorov do preprirov doma, od slabe volje do prisiljenih nasmeškov. Črni dnevi in beli dan. Beli? Ja, tudi lepe stvari se ti zgodijo, ljudje, ki te znajo razveseliti, dogodki, ki so ti pomembni, kakšna lepa gledališka predstava, doživeta maša. Le da se pri vsem tem ne moreš znebiti tistega lepljivega občutka sivine, potopljenosti v nekakšno nenehno nezadovoljnost.

Ko je človek v takem stanju, se pojavijo duhovne vaje kot nekakšen izziv, kot nova možnost, kot postaja na vrtiljaku vsakdanjosti, ki se vrti včasih že z diabolčno hitrostjo.

A pri duhovnih vajah ne gre samo za premišljevanje in duhovnost. Gre tudi za čisto zunanje stvari: drugo okolje; drugi ljudje, drugačen ritem dneva. Pa

saj se zunanje in notranje tako ne more (in ne sme) ločiti. Tudi to ti postane jasno ob takih priložnostih. Narava in molitev, Bog in drugi, smeh in otožnost, vse je prepleteno in vse skupaj ustvarja pravo celoto.

Duhovne vaje! Izbral si si jih zato, da nekaj spremeniš, da se zaveš, kaj delaš, da zaživiš res pristno. Kakšen upravičen posmeh, tale Shakespearov stavek: „Kaj pa delajo vsak dan, če ne vedo, kaj delajo?“

Res je, vse zamujene priložnosti, vsa mlačnost in otopenost — temu se pravi ne vedeti, kaj delaš.

Tudi v odnosu do Boga je tega preveč. Kaj ti je Bog? Zatočišče v stiski ali že skoraj malik? Nekdo, ki sicer je, a ga v svoje življenje ne povabiš? In kaj ti je molitev? Navada ali obliž na gnojno rano? Kaj ti pomeni krščanstvo? Polnost življenja ali okamenelo filozofijo?

Zavest, da si, tukaj in zdaj, te kliče k prometejskemu uporju proti vsakršni mlačnosti. Čutiš, da je treba nekaj narediti, spremeniti, dati. Odkriti v sebi vrednote ljubezni, odpuščanja, veselja,

velikodušnosti . . . in jih zasejati naokrog.

ODPUŠČANJE

Odpustim ti, da si drugačen, da si vesel, ko sem jaz žalosten, da si grešnik in ne svetnik, da si samo človek.

Odpustim ti, da si samo ti in ves ti, čeprav bi rad, da bi bil včasih vse in včasih nič.

Odpuščati pomeni biti poln ljubezni in velikodušnosti. Do drugega, do samega sebe in do Boga.

Naše življenje je polno nenadnih zamer, nesporazumov, bolečih spoznanj. Največkrat je temu kriva naša nepozornost ali zaverovanost vase. Včasih zaradi malenkosti. Ali pa zato, ker ne moremo premagati naše užaljene veličine. In tako pokopljemo mnoga dragocena prijateljstva, pozabimo na mnoge lepe trenutke, ki smo jih s kom preživeli, in vse prepredemo s temno pajče-

(dalje na strani 33)

„Vi mladi boste vse uničili!“

Telefon je neusmiljeno zvonil.

Tajnica je končno le dvignila slušalko in njene poteze so nenadoma otrdele, glas pa ji je zazvenel uradno, kovinsko, nič več tako sproščeno, kakor ji je zvenel še pravkar v pogovoru z menoj.

Začudil sem se, a že je rekla v slušalko:

„Saj je župnik tukaj. Kar sam naj vam pove.“

Prevzel sem slušalko in že me je zadel oster moški glas, jezen, osoren in ogorčen:

„Le kaj si mislite vi mladi duhovniki! Nezaslišano!

Postni čas je, vi pa prirejate z mladino ‚gril party‘! Ali ste sploh še katoliški? In to si upate objaviti v župnijskih obvestilih!“

Medtem mi je tajnica potisnila v roke tisto sporno obvestilo, ki se je zaradi njega mož tako zelo hudoval.

Poslušal sem ga, počakal, da se je izkašljal, potem pa sem mu skušal dopovedati, da smo — tudi mi mladi duhovniki — še zmeraj kljub vsemu katoliški in pravoverni in da je smisel posta večji, širši kot zgolj prepoved, da jemo meso.

(dalje na strani 34)

Slovenskemu narodu izročamo knjigo življenja

V Sloveniji je sredi januarja izšel novi prevod svetega pisma nove zaveze. Knjiga, ki obsega 768 strani in jo je izdal ljubljanski nadškofijski ordinariat, natisnilo pa na biblijskem papirju ČGP Delo, je bila razprodana v nekaj kratkih dneh. V pripravi je ponatis.

Grški izvirnik so poslovenili trije klasični jezikoslovci — prof. dr. Kajetan Gantar, dr. Alojz Rebula in profesor Otmar Črnlogar ob zvestem strokovnem sodelovanju prof. dr. Erike Gabrovec — ter biblicist prof. dr. France Rozman. Novi prevod je nastajal štiri leta. Delo prevajalcev je pregledalo še osemnajst sodelavcev, izbranih članov redakcijske komisije za novi slovenski prevod svetega pisma. Sopredsednika koordinacijskega odbora sta bila biblicista ljubljanske teološke fakultete dr. Jože Krašovec in dr. France Rozman, sedanji dekan. Dve tretjini knjige obsegajo uvodi in opombe, ki jih je iz francoskega ekumenskega prevoda svetega pisma prevedel profesor Janez Zupet. Jezikovno izboljšavo poslovenjenega izvirnika so opravili slovenisti: prof. Janez Gradišnik, profesor Mirko Mahnič, dr. Silva Trdina in profesor Avguštin Pirnat, nad teološkim usklajevanjem je bedel predvsem prof. dr. Strle, za homiletično učinkovitost pa je skrbel prof. dr. Marijan Smolik. O novem prevodu so na petih sejah razpravljali tudi slovenski škofje na temelju poročila mariborskega pomožnega škofa dr. Jožeta Smeja. Zadnjo redakcijo celotnega besedila je opravil dr. France Rozman, vse delo pa je usklajeval in opravil tehnično redakcijo msgr. Zdravko Reven.

Nadškof dr. Alojzij Šuštar ob novem prevodu Svetega pisma nove zaveze

1. Novi prevod Svetega pisma nove zaveze pomeni za Cerkev na Slovenskem najprej veselje in zadovoljstvo ob tako pomembnem zgodovinskem, verskem in kulturnem dogodku. Trdo in dolgo delo so opravljali samo nekateri strokovnjaki, veseli pa smo ga vsi in vsi bomo uživali njegove sadove.

2. Ob tem dogodku izrekam svojo posebno hvaležnost in zahvalo vse Cerkve na Slovenskem

— najprej Bogu, od katerega pride vsak dober dar, da nam je dal svojo besedo, ki je v novi zavezi zapisana v grškem jeziku, in možnost, da smo ob 1100-letnici smrti sv. Metoda in 400-letnici Dalmatinove Biblije dobili prevod v današnjem slovenskem jeziku. S tem prihaja do izraza, da je verska in kulturna dediščina, ki sta nam jo prinesla sveta brata Ciril in Metod, na naši zemlji še danes živa, in da je današnji slovenski jezik v svojem razvoju od brižinskih spomenikov, Trubarja in Dalmatina prek Japlja in vseh drugih prevajalcev Svetega pisma in oznanjevalcev evangelija vedno bolj dozorel, da izrazi bogastvo božje besede;

— potem ljudem, ki so pri novem prevodu sodelovali, obema sopredsednikoma komisije za prevod Svetega

ga pisma, vsem prevajalcem, vsem strokovnim in drugim sodelavcem, vsem ustanovam in pomočnikom doma in po svetu.

Iz imen je razvidno, da je značilnost novega prevoda v tem, da ni delo enega človeka, temveč sad sodelovanja mnogoterih strokovnjakov na bibličnem, teološkem, jezikovnem, pastoralnem in ekumenskem področju. Tudi tehnično delo, tisk in zunanja oprema knjige zaslužijo vse priznanje.

3. Novi prevod nam v današnjih razmerah v skrbi za slovenski jezik in njegovo pristnost in v prizadevanju za njegovo ohranitev postavlja predvsem dve vprašanji:

a) Kakšen mora biti jezik, da ustreza vsebini, ki jo izraža, v našem primeru božji besedi, ki je med nami danes navzoča v domačem slovenskem jeziku? V kakšnem odnosu sta in morata biti med seboj bogastvo božje resnice in plemenitost in lepota jezika? Kdaj je sodoben živ jezik dovolj razvit in dozorel, dovolj poglobljen in dovolje tenkočuten, da more zajeti vse razsežnosti, posebnosti in različnosti izvirnega jezika? Novi prevod grškega izvirnika v današnjo slovenščino je bil za prevajalce in bo tudi vsaj za nekatere bralce priložnost za preverjanje izrazne moči in bogastva sodobnega slovenskega jezika na posebnem področju, ko gre za srečanje med Bogom in človekom.

b) Drugo vprašanje pa je, kakšen mora biti današnji živi slovenski jezik, da nam posreduje pristno božjo besedo, ki je bila zapisana pred okrog 1900 leti, tako jasno in razumljivo, da bralca oziroma poslušalca doseže in zadene v živo in mu prinese odgovor na njegova vprašanja in mu postane luč, vodilo in kruh za življenje. Novi prevod pomeni močan izziv za vse, ki ga bodo vzeli v roke. Nanj moramo odgovarjati v veliki širini duha in srca. Prepričan sem, da je vsak prevajalec izvirno besedilo hotel prevesti kar najbolj zvesto in tudi kar najbolj razumljivo. Obsežne opombe in razlage pa kažejo, kakšna naloga čaka še bralce, in upajmo, da se te naloge ne bodo ustrašili.

4. Novi prevod Svetega pisma nove zaveze pomeni za Cerkev na Slovenskem dve pomembni nalogi:

a) Božja beseda v sodobni in živi slovenščini mora postati še bolj sestavni del našega verskega, kulturnega in narodnega življenja. Za verne bi to moralo biti samo po sebi umevno. A tudi za tiste, ki nimajo zveze s Cerkvijo, toda iščejo in so odprti za človeške vrednote in kulturno izročilo ter imajo čut in smisel za slovenski jezik, pomeni novi prevod nevsiljivo ugodno priložnost, da se seznanijo s knjigo, ki jo danes predstavljamo.

b) Komur pa je Sveto pismo božja beseda v smislu razodetja, ta no-

vega prevoda ne bo bral le pod jezikovnim vidikom in ga presojal kot obogatitev slovenskega slovstva, temveč bo v njem videl Knjigo življenja. Ob tem prevodu in z njim se v nadaljevanju najboljšega izročila našega naroda, a vendar tudi na

nov način, uresničuje dialog med Bogom in ljudmi. Iz tega dialoga naj se razvije vedno bolj tudi pogovor med ljudmi samimi, in to v iskanju resnice in v življenju ljubezni in v osebnem odgovoru na božjo besedo.

Z željo, da bi se to pri nas doma in pri vseh naših rojakih po svetu vedno bolj dogajalo, izročam ob 400-letnici Dalmatinove Biblije in ob 1100-letnici smrti sv. Metoda novi prevod Svetega pisma nove zaveze slovenskemu narodu.

Dosedanji slovenski prevodi svetega pisma

- 1555** Primož Trubar je poleg Abecednika in Katekizma pripravil tudi slovenski prevod evangelija po Mateju.
- 1557** Primož Trubar je prevedel vse štiri evangelije in Apostolska dela.
- 1560** Primož Trubar je prevedel Pavlovo pismo Rimljanom.
- 1561** Primož Trubar, 2. Pavlovo pismo Korinčanom in Galačanom.
- 1566** Primož Trubar, Psalterij
- 1567** Primož Trubar, Pavlovi pismi Efežanom in Filipljanom
- 1573** Dekan Radlic iz Višnje gore je prevedel Matejev evangelij; to je prvo svetopisemsko besedilo v slovenščini, ki je prišlo iz katoliških vrst.
- 1573** Jurij Dalmatin je prevedel Jezusa Siraha. To je prva knjiga, ki je bila natisnjena na slovenskih tleh, v Ljubljani pri Mandelcu.
- 1577** Primož Trubar je dokončal prevod Nove zaveze. Torej je prva Nova zaveza v slovenščini izšla v Tübingenu v letih od 1557 do 1577.
- 1578** Jurij Dalmatin je pri Mandelcu v Ljubljani izdal pet Mojzesovih knjig, naslednje leto jih je ponatisnil in dodal še Salomonove pregovore.
- 1582** Primož Trubar je izdal Novo zavezo v dveh delih, nekoliko popravljeno.
- 1584** Pri Selfichu v Wittembergu je Jurij Dalmatin izdal BIBLIJO, prvi celotni prevod Svetega pisma v slovenščino. Za novo zavezo je precej uporabljal Trubarjev prevod, vendar se je bolj naslonil na Lutra. Tudi katoličani so njegov prevod uporabljali 200 let. Leta 1968 je izšel faksimile.
- 1680** Kanonik Matija Kastelic je prevedel šest svetopisemskih knjig, ostale so v rokopisu.
- 1768** Avguštinček Marko Pohlin se je tudi lotil prevoda, toda janzenisti so nasprotovali natisu in škof ga ni dovolil.
- 1771** Štefan Küzmič je pripravil Novo zavezo za Prekmurce. Ponatisa sta izšla še leta 1817 in 1848.
- 1784—1802** Jurij Japelj in Blaž Kumerdej sta pripravila celotno SVETO PISMO, poznano pod Japljevim imenom. Nova zaveza je skoraj v celoti Dal-

matinova. Opombe so Alliolijeve. Skupaj je izšlo 10 zvezkov: 8 stare in 2 nove zaveze.

- 1834** Gollmayerjev prvi del nove zaveze je ostal v rokopisu.
- 1856—1859** Jurij Volc je skupaj s 14 duhovniki pripravil nov prevod celotnega Svetega pisma, ki je znano kot WOLFOVO SVETO PISMO. Prevajali so iz Vulgate, opombe pa so Alliolijeve. Natisnil ga je Jožef Blaznik v Ljubljani.
- 1870** Na Dunaju je Josip Stritar prevajal za Britansko biblično družbo.
- 1884** Na Dunaju je izšel Novi testament. ▶▶

- 1925** Jere, Pečjak in Snoj so prvič iz grškega izvirnika prevedli prvi del nove zaveze. Ponatisa še 1937 in 1948.
- 1929** Isti avtorji so pripravili tudi drugi del nove zaveze; ponatisa sta izšla 1939 in 1948.
- 1939** Matija Slavič je prevedel prvi del stare zaveze.
- 1959—1961** Slavič, Jere, Aleksič, Pečjak in Snoj so pripravili celoten prevod, znan pod imenom **MA-RIBORSKO SVETO PISMO**.
- 1974** Izide **EKUMENSKA IZDAJA**, ki je v bistvu popravljena mariborska.
- 1977** Družba sv. Mohorja v Celovcu izda prevod Evangelijev in Apostolskih del, ki ga je pripravil Janko Moder ob sodelovanju dr. J. Z.
- 1979** Britanska biblična družba izda Jezusovo blagovest, prevod Evangelijev, ki ga je pripravil France Rozman.
- 1984** **NOVI PREVOD SVETEGA PISMA NOVE ZAVEZE**

Tolikokrat se sprašujemo: Kako naj bom znamenje zaupanja, ko pa skorajda ne znam moliti? Vendar ne pozablajmo: Četudi je naša molitev včasih le ubogo jecljanje, to ni pomembno. Bog razume vsakršno človeško govorico. Razume naše besede, razume pa tudi naše jecljanje. Bog razume tudi naš molk. In prav ta molk je včasih tisto največje v molitvi. Prav v tem molku odkrijemo zaupanje srca, ki presega vsa naša prizadevanja.

(Iz meditacije brata Rogera na evropskem srečanju mladih, ki ga že nekaj let v novoletnih dneh prireja taizejska skupnost in je bilo tokrat v Kölnu v ZRN)

Križ ob poti

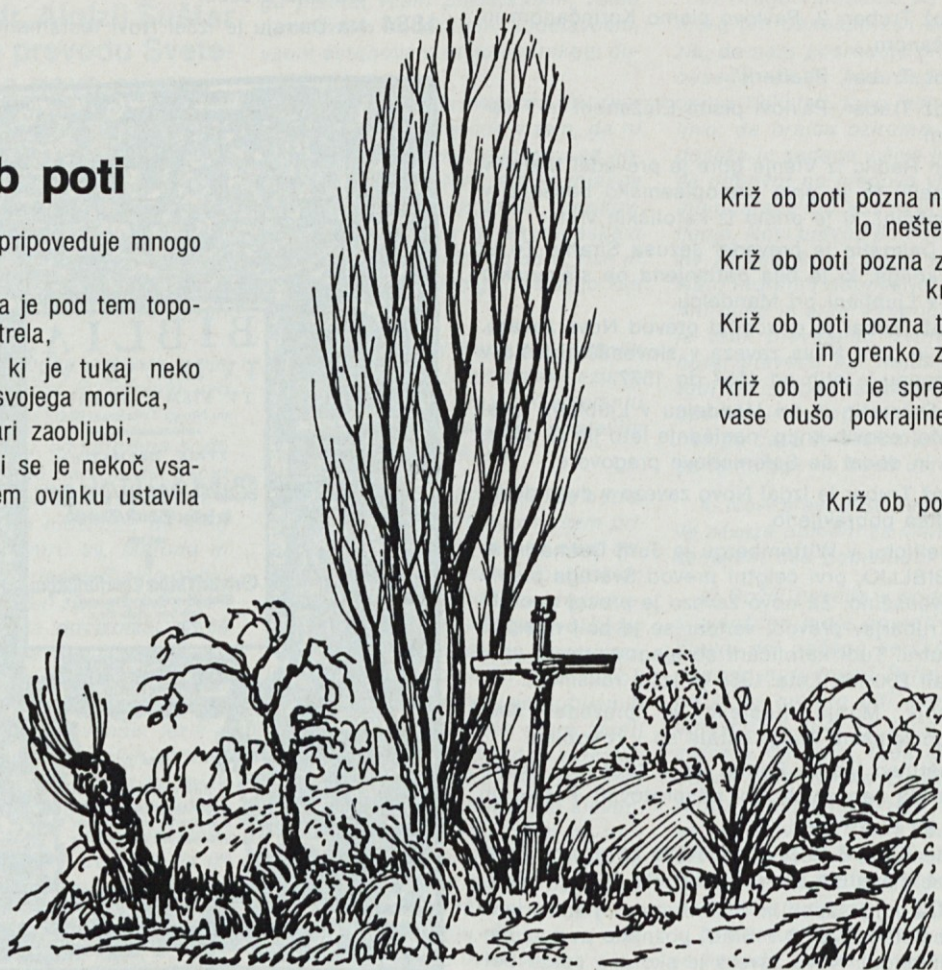
Križ ob poti pripoveduje mnogo zgodb:

o možu, ki ga je pod tem topolom zadela strela,

o mladenki, ki je tukaj neko noč srečala svojega morilca,

o neki prastari zaobljubi,

o procesiji, ki se je nekoč vsako leto na tem ovinku ustavila in pomolila.

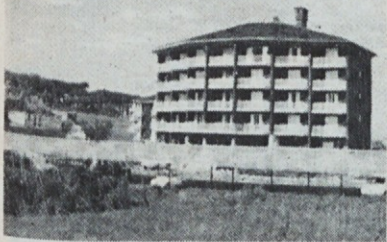
Križ ob poti pozna nemo zahvalo nešteti molitev.

Križ ob poti pozna zmeraj nove krike obupa.

Križ ob poti pozna tihi pozdrav in grenko zaničevanje.

Križ ob poti je sprejel globoko vase dušo pokrajine in njenih ljudi.

Križ ob poti propada

(nadaljevanje s strani 3)

mo šele spoznalo, kako smotrna je bila naložba v toplotne črpalke, s katerimi so zagotovili poceni ogrevanje vseh prostorov in bazenov. Topla voda iz zemeljskih globin je veliko cenejša od dragega mazuta, ki bi poleg tega še onesnaževal okolje okrog zdravilišča.

DUPLJE

Tradicionalnega smučarskega teka se je letos udeležilo 2369 smučarjev. Smučine so bile dolge po sedem in trideset kilometrov, primerne za tekače vseh starostnih kategorij in znanja. Najmlajši je bil star pet let, sedem kilometrov dolgo progo pa je pretekel v poldrugi uri. Najstarejši smučar je bil predvojni tekaški reprezentant Franc Smolej z Jesenic. Vsak udeleženelec je dobil čepico, ki ga bo spominjala na to jubilejno deseto prireditve. Pokroviteljstvo je prevzelo podjetje Slovenija-les, ki je tudi krilo stroške tega tekmovanja.

HRAŠTNIK

V začetku februarja je vdor vode v rudnik onemogočil odkop premoga v nekaterih jamah. Na minuto je priteklo 500 litrov vode, desetkrat več kot poravnadi. Dnevni izpad proizvodnje v višini 500 ton premoga so nadomestili z večjim izkopom v jami Ojstro, tako da je rudnik kljub temu dosegel planirano dnevno proizvodnjo 1800 ton premoga. Še vedno pa je zaprto čelo v vzhodnem talnem skladu, ki ga je pred letom zalilo blato.

KOBARID

V gostilni Franko v Starem selu so se srečali predstavniki Slovencev z obeh

med vrsticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

BEOGRAJSKI SODNI POSTOPEK — SRAMOTA ZA TISTE, KI SO GA SPROŽILI

Sedaj že lahko označimo to, kar se je v beograjski „palači pravice“ spet začelo, za burko. Že konec leta je iz šestih obtožencev, ki jih je javno tožilstvo — oziroma partija — obtožilo protirevolucionarnega delovanja, postalo pet obtožencev. Sodišče je namreč iz obravnave izključilo obtožena Mijanovića: vse priče so zanj ugodno govorile. Ko se je sedaj sodišče spet zbralo, je manjkal tudi obtoženi Jovanović, češ da je bolan.

Postopek se je lahko pričel šele z dveurno zamudo. Zaradi neke okvare pri ogrevanju je bila sodna dvorana ledeno mrzla. Pet sodnikov, državno tožilstvo in branivci so sedeli tam prezebli, v šalih, suknjah in krznenih kapah. Pred to mrzlo kuliso so se potem odigravali prizori, ki so marsikakšnega opazovavca postavili pred vprašanje, ali naj se vsemu skupaj smeje kot šaljivki ali pa naj to obžaluje kot žaloigro, saj ima vse skupaj kaj resno ozadje.

Najprej je kot priča nastopil Djapić. Obtožil je nebogljene državnega toživca Nanovića: ta je iz Djapićevih izjav pri predpreiskavi naredil v obtožnici grob ponaredek; tam namreč stoji zapisano, da so pri „illegalnih sestankih“ — zaradi njih je šest obtožencev pred sodiščem — po izjavah priče Djapića „govorili o tem, o čemer se sicer v javnosti ni bilo mogoče pogovarjati“.

Ponaredek državnega tožilstva je v tem, je rekel Djapić, da je on v predpreiskavi izjavil ravno nasprotno: na sestankih „svobodne univerze“ so se pogovarjali prav o stvareh, o katerih je govorila vsa Jugoslavija, in sicer o gospodarski krizi, inflaciji in padajoči življenjski ravni; pa tudi o modroslovnih vprašanjih so razpravljali; le ene stvari se na sestankih niso dokatnili: kontrarevolucije, katere prav so obtoženi.

Izjava priče Djapića je vzpodbudila odvetnika Šeksa iz hrvaškega Osijeku: kot občan in branivec je dolžan sodišču javiti, da je državno tožilstvo s tem prestopilo zakon, saj je izjavo priče zavestno zasukalo; zato zahteva, da pošljejo drugega, tako rekoč neobremenjenega javnega toživca.

To spet je razkačilo Nanovića. Iz žepa je potegnil odredbo sodišča v Osijeku — ki so jo bili obtoženci poslušavcem že vnaprej razdelili — in je poln ponosa bral, da je bil zaradi sovražne propagande obsojen na osem mesecev zapor. Doslej je bilo Šeksu z izvršitvijo kazni prizanešeno. Odločba sodišča terja, da se čez teden javi v Osijeku za odsedenje kazni.

Šeks je še kot državni pravdnik v Osijeku hotel v začetku 70. let ljudi od notranje uprave tožiti zaradi prestopkov glede pristojnosti in zakonov. Potem je moral pustiti službo državnega pravdnika in od tedaj dela kot odvetnik. V neki knjigi se je neugodno izrazil o političnem sodstvu v Jugoslaviji, kar mu je 1983 prineslo obsodbo zaradi sovražne propagande. Ker so mu odsedenje kazni na njegovo prošnjo doslej večkrat odložili, je mogel na

beograjskem procesu nastopati kot branivec. Sedaj naj bi bil poslan iz sodne dvorane v celico.

Postopek bo prešel naslednje dni v novo rundo, če bodo le res prebrali vse dokumente, ki jih je javno tožilstvo navedlo v obtožnici kot obremenilno snov. To so listi in knjige, ki so v Jugoslaviji prepovedani in ki so jih našli pri preiskavi v stanovanjih obtožencev.

Olujić, eden obtožencev, doslej urednik radia Beograd, je mnenja, da je partijski aparat že na začetku procesa sestavil delovne skupine, ki imajo nalogo predlagati različna besedila poteka sodnega postopka in da je partija že vnaprej določila, kateri časopis naj na kakšen način o tem poroča.

Brez ozira na izid sodbe bo, kot vse kaže, vsaj en poraženec. To je Stane Dolanc, ki je z aretacijo 28 beograjskih občanov sprožil ta postopek. Zanj so obtoženci „rdeče brigade Jugoslavije“, a za to ni bilo doslej mogoče niti zdaleč navesti kakšen dokaz. Govori se, da je skupini funkcionarjev v Beogradu ta glumaški teater v beograjski palači pravice kar všeč: že vnaprej so bili namreč mnenja, da se je s takšnim sojenjem možno samo osramotiti.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 11. jan. 85/3.

Za sojenje šestim razumnikom v Beogradu so že od vsega početka značilne neštevilne smešnosti, kot sta tudi za samo obtožnico značilni nejasnost in pomanjkanje zdrave razsoje. Sojenje opazujejo zastopniki mednarodnih odvetniških in človekoljubnih organizacij.

Prvi dan sojenja v novem letu je potekal tako neobičajno kot prve runde obravnave. Spet je bilo na vrsti zaslišanje obtožne priče, ki se je kot pri okrog dvajsetih pričah (z eno samo izjemo) tudi to pot spremenilo v brezhibno izjavo v prid obtoženim. Dodatno je priča povedala, da zapisnik preiskovalnega sodnika ne vsebuje njenih, pričnih, marveč njegove, sodnikove, izjave, ki imajo brez dvoma namen obtožence obremeniti.

Poleg tega je bilo neovrgljivo, da je javni toživec tudi zapisnik v obtožnici na najbolj grob način ponaredil in narekoval. Branivec Mijanović je zato zahteval tožbo proti javnemu toživcu. Odvetnik Šeks se je pri tem skliceval na srbsko kazensko pravo, ki določa za „ponaredke“ do pet let zapora. Namesto da bi mu na ta očitek odgovoril, je javni toživec Nanović povedal, da mora Šeks 14. januarja za osem mesecev v ječo.

Tudi tukaj gre za značilno smešnost jugoslovanskega sistema, kadar so na vrsti politični procesi. 41-letni Šeks, ki izhaja iz znane partijske družine, je začel svojo po-

ključno pot pri partijski mladinski organizaciji in je bil že v mladih letih namestnik javnega toživca v Osijeku. 1970 je tam vodil preiskavo o kršitvah pisemske in telefonske tajnosti, ki so mu prišle na uho; to ga je privedlo v spor z notranjo upravo. Čeprav je bilo na voljo veliko trdnih dokazov za omenjene kršitve, je bil postopek brez pojasnila ustavljen. 1980 je Mijanović v Beogradu prosil Šeksa, da bi bil njegov pravni svetovavec. 1983 je bil Šeks obtožen „klevet proti rajnkemu predsedniku Titu in jugoslovanski državi“ in obsojen na eno leto ječe. Glavna priča obtožbe je bil neki mož, ki je kasneje Šeksu priznal, da „sovražnih izjav“ njemu neznanega Šeksa, o katerih je pred sodiščem govoril, sploh sam ni slišal. Policija mu jih je bila dala v podpis. Za najvišje sodišče Hrvaške ni bila ta okoliščina zadosten nagib, da bi proces ponovilo, znižalo je pa Šeksu kazen na osem mesecev. Obenem mu je bilo dovoljeno voditi obrambo v sedanjem beograjskem procesu do zadnjega dne, takoj nato pa je moral začeti zaporno kazen. Šeks nima sedaj za priziv nobenih pravnih možnosti več, zaradi zaporne kazni pa je izgubil za vse življenje pravico, da bi delal kot odvetnik. Takó je življenje tega pravika in njegove družine — ima dva otroka — uničeno.

NEUE ZÜRCHER ZEITUNG, Zürich, 8. jan. 85.

LJUBLJANA

strani državne meje. Okoli šestdeset kulturnih delavcev, med njimi tudi nekaj duhovnikov, je na tem šestnajstem tradicionalnem sestanku izmenjalo mnenje o dosedanjih stikih in o možnostih za poglobitev sodelovanja na vseh ravneh kulturnega in verskega življenja. Po mnenju prirediteljev naj bi se sodelovanje v bodoče ne omejilo le na kulturna in športna srečanja, temveč naj bi se razširilo tudi na gospodarsko področje.

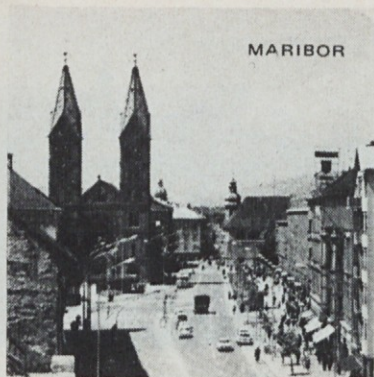
KRANJ

Na večer pred slovenskimi kulturnim praznikom je bila na Prešernovem grobu spominska svečanost, kjer so se številni Kranjčani poklonili spominu na svojega največjega someščana. Na akademiji so ta večer podelili najzaslužnejšim kulturnim delavcem občinske Prešernove nagrade. Odprtih je bilo tudi več razstav: v galeriji Nova v Delavskem domu razstava otroških risb, v Prešernovi hiši razstava „Gorenjska mesta v stari fotografiji“ in v Mestni hiši razstava slik Franca Mesariča. Dobro je uspelo tudi srečanje lutkovnih skupin in srečanje s pesnikom Tonetom Pavčkom.

LJUBLJANA

Prometna milica je objavila podatek, da se je lani na ljubljanskih ulicah v prometnih nesrečah smrtno ponesrečilo 59 ljudi. Na prvem mestu so bili pešci (22), sledijo jim vozniki motornih vozil (15), potniki (11), kolesarji (5) in vozniki koles z motorjem (3). Med ponesrečenci sta bila tudi dva voznika traktorjev in voznik motornega kolesa. Prometne nesreče tudi otrokom niso priza-

MARIBOR

nesle. Dva otroka sta v nesrečah na cesti umrla, 126 pa je bilo huje ali lažje ranjenih.

MARIBOR

Odbor za zbiranje prostovoljnih prispevkov za graditev mariborske bolnišnice je zbral že več kot sedemnajst milijonov dinarjev. Lani se je prošnjam za podporo odzvalo nekaj več kot 300 darovalcev, ki so prispevali nekaj nad milijon dinarjev. Največji posamični znesek je znašal 25 tisoč dinarjev. Lani so pripravili tudi dva koncerta in z izkupičkom podprli omenjeni fond. Samo z zbiranjem starega papirja in prodajo voščilnic so zbrali okoli pol milijona dinarjev.

MEŽICA

Turistično društvo je skupaj s smučarskim klubom pripravilo zimski koroški smučarski teden. Prireditelji „za staro in mlado“ in smučarske tekme so dobro uspele, manj sreče pa so imeli prireditelji z drugimi prireditvami, saj se jih je udeležilo le malo ljudi. S takimi in podobnimi prireditvami bi Korošci radi napravili svoje kraje privlačnejše za domači in tuji turizem, vendar, kot je pokazala ta prireditev, še nimajo dovolj privlačnih idej in možnosti.

MURSKA SOBOTA

Vas Poznanovci na Goriškem je doletela velika sramota. Vse leto se ni nihče poročil. Zato so po starem običaju najstarejšega fanta v vasi poročili kar z borom iz vaškega gozda. Na tej posebni svatbi, ki jo v teh krajih imenujejo

CELOVŠKI ZVON: ZA RESNICO — NA KOROŠKEM IN V MATIČNI SLOVENIJI

Koroški svobodnjaki so zgubili vsakršen pogled za politično mero in navalili prav v teh tednih, ko teče razprava o njih zloglasnih izolacijskih načrtih na področju šolstva, na Slovence v državnih službah in zahtevali še narodnostno sorazmerje pri delitvi šolskih, carinskih, poštних, železniških in siceršnjih stolčkov: šoli naj sledé državne službe, Cerkev, po možnosti tudi še skromni nastavki slovenskega gospodarstva.

Približno istočasno je stopilo okrog 3000 ljudi slovenskega in nemškega materinega jezika v odlični demonstraciji na cesto, izhajajoč iz prepričanja, da more in mora biti v tako odločilnih trenutkih narodnostnega obstoja tudi ta oblika izpovedovanja volje ustrezen način za doseganje bolj človeških odnosov med obema narodoma in skupni domovini.

Žal pa se je marsikdo, ki je poln idealizma prišel demonstrirati v Celovec, razočaran vrnil domov. Promoskovske komunistične skupine, ki si sicer ne znajo ustvariti svojega programa, so izkoristile dobrodošlo poslušavstvo za brezplačno politično reklamo. Podpisi za Nikaraguo, bojna pesem, komunistični dnevnik *Volkswille*, nedogovorjena gesla pri pohodu in še marsikaj, je kvarno vplivalo na celotno ozračje.

Naivni organizatorji bi morali take enoake dejavnosti preprečiti, sicer bi z isto pravico kdo na demonstraciji v prid koroškim Slovincem lahko v zboru zlogoval gesla v korist neodvisnemu Afganistanu in umiku Sovjetov iz Etiopije. Naivnost se še posebno razodeva v stanju krščanske in demokratske strani, kako grdo so jih komunisti speljali na led.

Komunistom se ni mogoče čuditi, saj zgolj ostajajo zvesti svoji preizkušeni in vedno uspešni stoletni taktiki. Toliko bolj se je mogoče čuditi demokratskim Slovincem, ki tako neodpustljivo prezirajo pouk zgodovine. Zveza s silami, ki same pred lastnim pragom ne pometejo smeti totalitarizma in nečloveškosti, koroškim Slovincem nikakor ne koristi; nasprotno, čim prejšnja osvoboditev iz tega objema postaja čedalje bolj neodločljiva nuja naše narodnostne politike. Za enakopravnost se boriš lahko samo z verodostojnimi partnerji.

Hkrati pa je leto 1985 seveda tudi odločilna obletnica za ves slovenski narod. Zdi se nam, da bo treba 40 let po okupatorjevem porazu v Sloveniji in po dogodkih nato, ki so tako ali drugače prizadeli na tisoče Slovencev, doma ali v emigraciji, pozorneje in bolj odkrito razčleniti tudi boleče točke povojne slovenske zgodovine.

Tudi v osrednji Sloveniji se oglašajo take želje; to dokazuje npr. naslednji citat iz *Dela* (27. sept. 84): „O dogodkih ob in po podpisu Dolomitske izjave še zmerom ne vemo vseh dejstev. Takorekoč nič ne vemo o likvidaciji domobrancev na Rogu, razen pač tisto malo, kar je v tržaškem intervjuju povedal Kocbek, pred njim pa v svoji *Ukani* (in seveda na svoj način) Tone Svetina in Franci Strle v knjigi *Veliki finale na Koroškem*.“

Po štiridesetih letih je zdaj gotovo že prišel čas trezne presoje povojnih tragičnih dogodkov. Zgodovina svoje poti nikdar ne riše v zgolj črno-belih obrisih, kakršne je zgodovinsko zainteresiran rojak vaju brati iz uradnega in napol uradnega zgodovinopisja medvojnih in povojnih dogodkov v zvezni slovensko državljansko vojno. Če hočemo dati prednost resnici, ji ne smemo postavljati pogojev.

CELOVŠKI ZVON, Celovec, dec. 84/3 in 4.

KATOLIŠKI GLAS: KAKO PARTIJA ZLORABLJA ČUSTVA MNOŽIC

Koroški duhovnik piše: *karski komité' organiziral demonstracijo koroških Slovencev v Celov-*
„17. novembra 1984 je „nadstran-

cu v podporo dvojezičnemu šolstvu. Udeležile so se je res vse struje in organizacije z nekaj Nemci vred; približno tri tisoč ljudi. Pri kulturni prireditvi, ki je sledila, so kumunisti izbrali in vse drugače misleče igrali. Dolgo petje Partizanskega zbora iz Trsta, brez domačih zborov, Nikaragua, internacionala: vse, kar ni imelo nič opraviti s koroškim vprašanjem. Napravilo pa je na Nemce vtis, da so vsi Slovenci komunisti. In to je voda na mlin nacistom. Titokomunisti so za naše nacistične bike isto kot rdeča kunja za bika v španski areni. Tako nam je ta izredno velika in mirna demonstracija z dodatkom morda več ško-

dila kot koristila... Odprla pa je mnogim oči!"

Ali je potrebna razlaga?

Od leta 1941, ko je komunistična partija Slovenije ustanovila OF, se ta igra ponavlja: pristna narodna in svobodoljubna čustva slovenskih množic izrablja (KPS) za svoje partijske cilje in namene, tj. za revolucijo in diktaturo, narodne koristi so ji deveta briga.

Ali bomo demokratični Slovenci kdaj to razumeli in se ne bomo več šli igre koristnih budal oz. idiotov v rokah partije?

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst,
10. jan. 85/2

DELO: NARODNE SPRAVE PA NE

(Spomenka Hribar je napisala za Kocbekov zbornik sestavek *Krivda in greh*, zaradi katerega se založba *Obzorja* že deset mesecev obotavlja, da bi zbornik izdala. Ta sestavek je prišel v roke raznim „posvečenim“ bravcem v Sloveniji, ki z njim sedaj manipulirajo.)

Da bi čimbolj nazorno pojasnila, za kaj mi v mojem zapisu *Krivada in greh* gre, kakšna je raven razmišljanja, naj navedem Dedijerjevo pričevanje:

Morda najbolj tragična in obenem najbolj preroška je bila bolečina neke matere iz vzhodne Bosne; en sin pri partizanih, drugi pri četnikih; nekje proti koncu 1942. leta, ko je prišlo do usodne bitke med partizani in četniki, sta oba sinova padla. Nesrečnica je zbrala poslednji dinar in postavila dva spomenika, na katerih sta bili izpisani imeni in en sam stavek: *Umrli od bratske roke*.

V bolečini te bosanske kmetice sem videl sporočilo, ki bi si ga morali zapomniti vsi: *mora priti čas, v katerem ne bratu brat ne človek človeku ne bo volk.* (Dedijer: *Prilozi za biografiju Josipa Broza-Tita*, II. str. 732.)

Moj komentar k temu Dedijerjevemu pričevanju je bil naslednji:

Obelisk, ki naj bi „krikal v nebo o tragediji malega naroda, ki je v boju za svoj obstoj po nedoumljivi človeški usodi postal obenem svoj lastni krvnik in kaznovavec“, razumem kot simbol materine bolečine.

Domovina, narodnost, je takšna mati, ki naj pokoplje svoje sinove, kajti njeni so. Pokoplje naj jih z ljubeznijo, ki je dopuščanje njihovih zmot in poklonitev njihovi veličini. Domovina je tista mati, ki svojih sinov ne more sovražiti in jih ne preklinja in ne zametuje, temveč jih pokoplje, da počivajo v miru.

Samo tako bi „že enkrat nehali sekati med mrtvimi“ in samo tako se bomo mogli, menim, sproščeno zavezati SVOJI zgodovini kot domovini. Menim, da bi se samo tako mogli izmakniti „verigi sovraštva, v katero smo že tako dolgo ujeti“ — in se svobodno usmeriti v prihodnost...

Pa tudi samo vprašanje izdajstva (partijskega programa — NL) ni nekaj samoumevnega; od kod, zakaj in kaj pomeni izdajstvo; ta vprašanja je treba šele zares osvetliti in odpreti. Stvari niso tako črno-belo preproste. Izdajstvo ni nastalo iz kakšnega vnaprejšnjega sovraštva ali iz neke čiste hudobije (kar velikega števila) ljudi in iz njihove takorekoč naravne sorodnosti z okupatorjem, temveč v imenu antikomunizma. Nastopili so zoper komunizem, ki so ga edino poznali — stalinski. Reči pa je treba, da je Par-

borovo gostüvanje, je bilo vsega dovolj, predvsem pa jedače, pijače, petja in plesa. Veselo druščino so pred nevarnostmi varovali vaški žandarji, ki so od časa do časa zaplesali z gizdavimi „oberštajerkami“. Gostüvanje je trajalo en dan in eno noč.

PORTOROŽ

Delavci Droginega podjetja Soline so začeli z obnovo in razširjanjem sečoveljanskih solin. Celotno solno polje meri sicer 680 hektarjev, toda le 200 je takšnih, da je na njih mogoča pridelava soli. Letos bodo kultivirali še 200 hektarjev, s čimer se bo proizvodnja soli povečala za deset odstotkov. Naložba bo stala 20 milijonov dinarjev. Na preostalem delu pa bodo gojili ribe, školjke in male rakce.

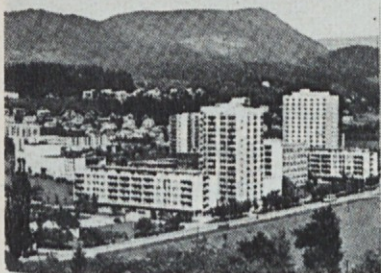
PTUJ

Štirinajst dni pred pustom so po ptujskih ulicah že začeli pozvanjati kurentovi zvonci. Kurenti so bili letos še prav posebno razposajeni, saj so obhajali petindvajsetletnico kurentovanja, ki ga vsako leto pripravlja turistično in folklorno društvo. Letos se naj bi ga udeležilo kar petindvajset etnografskih skupin iz Slovenije, Hrvaške, Makedonije, Avstrije in Beneške Slovenije. Pripravili so tudi strokovno predavanje o maskah.

SLOVENSKA BISTRICA

Osmega februarja, ko Slovenci praznujemo svoj kulturni praznik, je knjižnica dr. Josipa Vošnjaka praznovala 20-letnico obstoja. V počastitev tega jubileja so odprli razstavo o dejavnosti te pomembne kulturne ustanove v občini. Bistriški rojak Ferdo Šerbelj, kustos

VELENJE

ljubljskega Narodnega muzeja, je v okviru te proslave pripravil predavanje o slovenskem slikarstvu v 19. stol.

SPODNJA POLSKAVA

Šolska mladina se bo še dolgo časa spominjala letošnjega slovenskega kulturnega praznika. 8. februarja so se namreč odprla vrata nove šole, ki so jo krajanje zgradili s pomočjo samopri-spevka. 350 osnovnošolcev je moralo več kot leto dni hoditi v oddaljene šole v Pragersko in Slovensko Bistrico, kar posebno letošnjo strogo zimo ni bilo nič kaj prijetno.

ŠMARTNO OB DRETI

Občinska knjižnica v Mozirju je v tukajšnji šoli odprla izposojevalnico knjig. S tem je izpolnjena zadnja vrzel v mreži izposojevalnic knjig v tej občini z desetimi krajevnimi skupnostmi. Slehera od teh izposojevalnic ima 300 do 400 izvodov knjižnega fonda, ki ga vsakih nekaj mesecev zamenjajo.

VELENJE

Gorenje-Gospodinjski aparati je za zahodnonemško trgovsko hišo Quelle International do letošnjega leta izdelala milijon štedilnikov. Na krajši slovesnosti, ki so se je udeležili tudi predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije, so lastnici te firme Gerti Schickedanz podarili milijonti štedilnik. V petnajstih letih je vrednost prodaje trgovski hiši Quelle preseгла vsoto sto milijonov dolarjev. Letos bo Gorenje svoj asortiman razširilo na bojlerje in nekatere druge vgradne aparate. Gospodarska zbornica Slovenije je poudarila pomen tega sodelovanja za slovensko gospodarstvo in ge. Schickedanz podelila priznanje.

tija tej antikomunistični propagandi močno „šla na roke“, s tem da je tako izključevalno nastopala, propagirala in uveljavljala komunizem kot edino rešilno pot, po kateri naj gre slovenski narod v svobodo. Svetovnonazorska izključevalnost na podlagi izbire komunizem-antikomunizem je bila tista, ki je tako tragično razcepila narod na dvoje. Natančneje rečeno, izbira je potekala tako: ALI *zoper* okupatorja k sovjetizaciji ALI *zoper* sovjetizacijo z okupatorjem. Sredine ni! Tragično je, da se je prav na našem ozemlju ta izbira zaostrišla do skrajnosti. Da je prav pri nas prišlo do usodnega trčenja dveh izključevalnosti, ki smo ga tako tragično plačali kot narod.

... pomor vrnenih domobrancev-vojnih ujetnikov pojmujem kot *zločin* in ne zgolj kot *kazen*. Strinjala bi se, da je šlo zgolj za kazen, če bi le-ta sledila sodnemu postopku in ugotavljanju posamične krivde, tega pa ni bilo. Kolektivne krivde ne priznam, še manj kolektivno kazen; v imenu kaznovanja za „kolektivno krivdo“ Slovencev je nastopal okupator, ki je požigal cele vasi in streljal „krive“ in nedolžne ljudi in otroke. Še posebej pa ne morem priznati upravičenosti kolektivne kazni *po* vojni, ko so vendarle obstajale možnosti osamiti te ljudi in je bil torej čas, da se ugotavljanje posamične krivde tudi spelje.

Menim pa, da so bili zavoljo takega pomora domobrancev (pravzaprav vojnih ujetnikov) *osebno* prizadeti mnogi borci (partizani — NL), ki takega poboja nikoli ne bi mogli dovoliti v svojem imenu (zato je bil ta pomor „greh“ tudi nad njimi). Marsikateri dolgo vedel ni zanj in ko je izvedel, mu je težko padel na dušo in na vest, saj je bil vključeno storjen tudi v njegovem imenu.

Mar ni (sp)ominjanje na absolutno belogardistično krivdo nekaj krivičnega od njihovih svojcev, predvsem pa do otrok belogardistov, otrok, ki so danes že odrasli ljudje, pa jih kar naprej opominjamo na njihov takorekoč „izvirni greh“? Ti ljudje so tudi tukaj doma. Svoj „izvirni greh“ so že „plačali“ — ničesar krivi — kot „generacija brez očetov“. Mar takšno spominjanje na greh očetov ne vzbuja v njih občutek manjvrednosti in *sovraštva* do njihovih očetov — ali pa jih potiska na rob naše družbe in čez ter jih tako *določa* za „sovražnike“? *In ne le otroke belogardistov, temveč tudi otroke komunistov (in tudi „stare“ komuniste), če niso z Nami!*

Perverzno se mi zdi, da so za „sovražnike delavskega razreda“ oklicani tudi mladi ljudje, ki so izšli iz *današnjih delavskih vrst* in to takorekoč tisti hip, ko se začno bojevati za demokratizacijo našega družbenega sistema. Na vseh ravneh in v vseh okolišjih smo razdeljeni, *razbiti* na „prave“ in „neprave“, na zaupanja vredne in zaupanja ne-vredne ter — sovražnike. In s „sovražnikom“ se tako tudi ravna: kot s *sovražnikom*. Zapiramo in obsojamo jih na nesmiselne zaporne kazni zaradi (neobjavljenih!) misli! Kdaj bo konec *tega sovraštva* znotraj naroda in do naroda?

Na raven *nedotakljivke* vzdignjena Revolucija se nam kaže predvsem kot Očetovsko vzdignjeni prst, ki nas vzgaja za delo v poslušnosti brezprizivni Resnici (svetovnemu nazoru), ne odpira nas pa naši lastni resnici/zgodovini, zato vse bolj postajamo narod brez zgodovinskega spomina.

In da ne bomo *narod brez zgodovinskega spomina*, kar je hkrati tudi *narod brez prihodnosti*, moramo začeti premišljati tudi o *tragediji* revolucije.

DELO, Ljubljana, 27. dec. 84/10-11.

Spomenka Hribar

KATOLIŠKI GLAS:

KARDELJ — POBUDNIK KONCENTRACIJSKIH TABORIŠČ

Goli otok v Dalmaciji je postal žalostno slaven, ker so po letu 1948 jugoslovanske oblasti tja pošiljale kominformiste, t. j. Stalinove prista-

še, ki so obsojali Titov prelom s tem tiranom. Na tem res golem otoku so komunisti-stalinisti v vročini

(dalje na strani 35)

france bevk

kaplan martin čedermac

to osrednje bevkovo
delo je bil odziv na
fašistično zatiranje
beneških slovencev

Italijanska oblast v Beneški Sloveniji je prepovedala rabo slovenskega jezika v cerkvi in celó verouk v domačem jeziku. Ta prepoved je mučila Martina Čedermaca, šestdesetletnega kaplana v Vrsniku. Zato je naložil zvečer slovenske katekizme v nahrbtnik in jih s sestro odnesel v cerkvico sv. Mihaela ter jih skril.

Obiskal je svojo bolno devetdesetletno mater v Krnici. Svetovala mu je, naj ravna po vesti.

Čedermac se je zavedal, da je materin jezik dragotina. Toda kako naj ravna? Oblast in cerkveni predstojniki so povezani med seboj, nekateri njegovi stanovski tovariši pa omahljivi.

V svoji mladosti je bogato črpal iz tega globokega vira. Nepozabni zimski večeri, ko je čepel ob ognjišču, na katerem so tleli kostanjevi in hrastovi panji. Z drhtečim srcem, z odprtimi usti je poslušal zgodbe, ki so se vse nanašale na preteklost te ozke, uboge zemlje. Veličastna podoba burnih, na videz svobodnih dni, ko so njihovi pradedje stali na mejah in branili beneško republiko. Pesmí, ki jih je pela mati in so se kot nevidna roka iz davnine rahlo, božajoče dotikale duše.

Zavedal se je, da je Slovenec. In da je ta uboga, ozka zemlja Slovenija. In za Matajurjem in za Kolovratom? Tam so Avstrijci in Kranjci.

Ah! Tako je mislil in čutil kot deček; tako mislijo in čutijo vsi od kraja, tudi njegova mati. Nocoj ta večer je bila zadeta tudi v tisto nedopovedljivo, kar je nosila v srcu in o čemer nikoli ni govorila.

Ob tej misli, ki ga je objela kot vonj poletne noči, se je nasmehnil . . .

Njegovi občutki niso bili več občutki petnajstletnega dečka. Dnevi, ko je začel spoznavati tujo kulturo in se mu je začela porajati zavest lastnega uboštva in manjvrednosti. To mu je zagrenilo marsikatero minuto; drobna bolečina mu je trpinčila srce.

Takrat sta bili le dve drobni slovenski knjigi, ki ju je imel; neka ljudska povest in molitvenik v starem tisku. Tretja knjiga, Prešernove Poezije, mu je bila svetlo razodetje. Prebiral je pesem za pesmijo, prodiral v njihovo

lepoto; kopnel mu je občutek uboštva in manjvrednosti. „Največ svetá otrokom sliši Slave . . .“

Pojem Slovenije se mu je razširil; novo bogastvo je kot skopuh zaklepal vase; saj bi ga tudi ne smel razdajati. „Predraga Italija, preljubi moj dom . . .“

Bil je razdvojen v svojih čustvih; vse življenje se je zaman trudil, da bi jih spravil v sklad. Tega še nikoli ni tako živo občutil kot v tem trenutku.

V zvoniku je odbilo četrto uro . . .

Zdrznil se je, dvignil glavo in pogledal v okno. Nad grebeni Kolovrata se je že prikazovala prva zarja. Stara gora bo kmalu zagorela na zlatem ozadju.

Mrzlo ga je spreletelo po životu. V mislih se je bil že stokrat do konca odločil, a je zmeraj znova omahnil; visel je kot v precepu.

„Bogu, kar je božjega . . .“

Sama sončna luč, a na dnu so strašile sence. Še v mislih mu je bilo težko priznati, da se plaši posledic. Trenutki šibkosti, ko ga je bilo strah preganjanja in se mu je zasmililo ubogo, staro telo.

Da, če bi bili vsi eno kot pred leti, a niso. Kaj mu je rekel don Jeremija? „Ali bi ne vedel imenovati nobenega imena?“ Preletel je v duhu vse vasi v šentlenartski, nadiški in terski dolini. Da, dve, tri imena. Žal, dve, tri imena! Dovolj, da potegnejo omahljivce za seboj . . .

Še ta teden bo morda v marsikateri cerkvi za vedno utihnila slovenska beseda. Ali bo res?

Vzdihnil je, se oslonil na steno in zamižal . . . V duhu si je naslikal prizor v cerkvi. Stopi na prižnico in spre-

govori: „Cari cristiani!“ (= „Dragi kristjani!“) Verniki ostrme, zastane jim sapa, ne morejo verjeti; nenadoma jim mrzlo kot led seže do srca . . . Kaj bodo storili? Tega nihče ne more vedeti. Ne, tega nihče ne more vedeti . . . To ve samo Bog . . .

Odvil je svetilko in stopil k stojalu za knjige. „Pridige cerkvenega leta in za razne priložnosti“ v italijanščini. V modrikasto platno vezano knjigo je vzel v roko in listal po nji.

Za svoje govore nikoli ni brskal po tujih virih; glavno misel je po ves teden nosil v glavi, sama od sebe se mu je beseda nizala na besedo.

Evangelij tistega tedna: „Jezus ozdravi gluhonemega“. Nasmeh mu je skrivil ustnice. Ali bo res govoril gluhonemim? Kako naj jim z beraštvom besed, ki jih znajo, pove tisto, kar se že dva tisoč let oznanja v tisoč in tisoč besedah? In on — ali bo znal? Pač! Nerodno, jeclja-joče, kakor godec, ki tuje godalo vzame v roke.

Oko mu je obstalo na mastnem napisu. „La Patria.“ Domovina! Bral je, preskakoval vrstice, odstavke sproti prevajal. „Kaj je narod? Posvečena družina; zemlja, na kateri smo rojeni; domača gruda, ki nam jo je Bog odmeril v svoji Previdnosti . . .“

Sedel je, položil knjigo na mizo in se oslonil.

„Domovina ni samo zemlja, na kateri prebivamo, je mnogo več; kri je, ki se nam pretaka po žilah in ki nam je Bog ni dal, da bi jo po nepotrebnem zapravljali . . .“

Kadar tedaj ljubimo domovino, ne ljubimo samo sončnih pobočij, zelenih gozdov, oljčnih gajev, ampak predvsem kri, ki se nam pretaka po žilah . . . , ki prebivamo na tem izvoljenem kosu zemlje . . .“

„Ki prebivamo na tem izvoljenem kosu zemlje,“ je ponovil in bral dalje.

„Duhovnik mora biti luč sveta in sol zemlje . . . Njegova volja mora biti podvržena škofovi in je dolžan ubogati . . .“

Obšla ga je neizmerna izmučenost, glava mu je legla na levoico, ki je bila iztegnjena po mizi. Mučil se je, da bi jo zopet dvignil, a mu je obležala . . .“

„Luč sveta in sol zemlje . . . Njegova volja mora biti podvržena škofovi . . .“

Zaspal je . . .

Prebudilo ga je sonce, ki je posijalo v izbo. Bilo mu je, kakor da je na pol prespal vse hude misli in žgoče skrbi; le telo mu je bil omotično, težko, kakor da se mu strup pretaka po žilah.

Potreboval je moči.

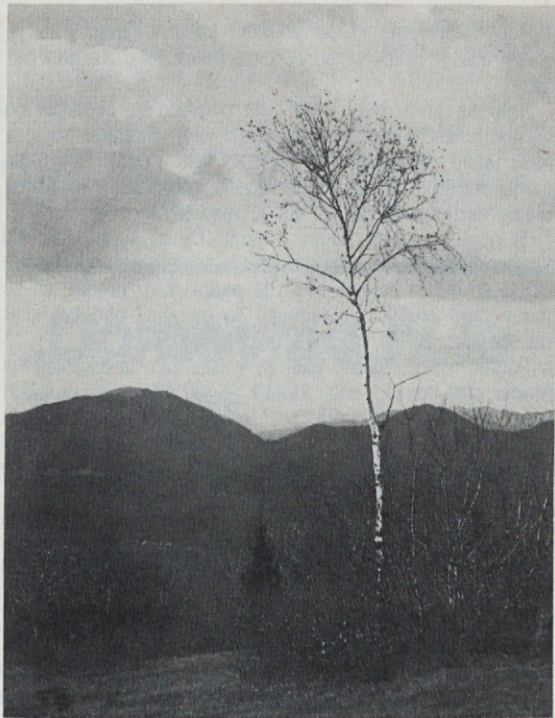
Dolgo se je umival in potapljal obraz v mrzlo vodo. To ga je osvežilo.

Ko je s knjigami v roki stopil iz kaplanije, je za trenutek postal in se ozrl po soncu.

Vse okrog samo zelenje in zlato. Občutek nedelje, spleten iz sončnih žarkov in petja zvonov, kakršnega je poznal že iz mladosti.

Pomudil se je ob njem, kakor da bi se hotel ogreti v njegovi dobrotni toploti.

V zvoniku je škrtnilo in udarilo uro, tedaj se je zdrznil in odšel proti cerkvi.

PASJA RAVAN je najvišji vrh Polhograjskega hribovja. Izza Blegoša je viden Triglav.

Cerkovnik ga je naglo oblačil; že bi bil moral stopiti pred oltar.

Čedermacu se ni mudilo. Dvakrat se je zmotil v molitvi, začel je od kraja.

Maševal je počasi, trudil se je, da bi bil zbran, a so ga vedno huje motile misli.

Napeto je poslušal, kaj se godi za njegovim hrbtom. Strežnika sta odgovarjala ropotajoče, brez misli; bilo je prvič, da je to opazil.

Orgle so bučale pod obokom, ujele melodijo pesmi in jo vlekle s seboj. „Pred Tabo na kolenih“.

Obrnil se je, gledal v kamniti tlak, vendar mu je plaval pred očmi strnjena skupina obrazov od obhajilne mize prav do cerkvenih vrat.

Pogled mu je splezal po oltarju, čez pozlačena vratca tabernaklja, na bela angela, ki sta s sklenjenimi rokami klečala ob straneh. Sveti Boštjan, čigar golo, okrvavljeno telo je s puščicami prebodeno viselo privezano na okleščeno drevo. Sveti Rok je kazal višnjevkasto rano nad kolenom, ob nogah mu je čepel pes in ga gledal z vdanim pogledom. Vse sohe sive, kakor da se jim je že zdavnaj odluščila barva, in kažejo golo siromaštvo. Sredi oltarja sveti Jurij na konju, ki s sulico zabada zmaja v žrelo in se s celim obrazom ozira po cerkvi.

Gospodu Martinu se je zdelo, da gleda vse to prvič; kakor da so mu novi občutki spremenili tudi pogled na stvari in na življenje.

Med očenašem, ki ga je molil po evangeliju, mu je glas trepetal; molil je goreče, še nikoli tako, iz dna duše.

Nato se je z rokami uprl na prižnico in pogledal po vernikih. Vsi pogledi so bili uprti vanj. Postalo mu je v hipu jasno, da je novica dosegla tudi Vrsnik. Saj niso mogli verjeti. Oči so se jim žgoče zabadale v kaplanov blede, neprespani obraz. Ali je resnica?

Ti pogledi so ga čudno zmedli. Če bi se bil tudi do kraja odločil, bi bil zdaj omahnil v svojem sklepu. Razlogi, ki so bili iz bojazni in jih je podprl z razumom, so se mu v hipu zrušili. Obvladovali so ga zgolj občutki, ozir na vernike, ki so čakali s pridržano sapo.

Pogled mu je nehote ušel za vrata. Tam je oslonjen na steber stal kovač Vanc, klobuk je držal na trebuhu; čokata postava, širok obraz z velikimi, visečimi brki in rdečkastimi, nemarno počesanimi lasmi. Napeto ga je meril s sivimi očmi, kakor da nestrpno pričakuje prve besede.

Zbal se ga je; pogled mu je splaval po siromaštvu cerkve. Stene skoraj gole, krasil jih je križev pot s slovenskimi napisi. „Kdaj izgine ta sramota?“ Besede, ki

se jim je bil pred leti nasmehnil, a zdaj so nenadoma dobile grozoten pomen.

Skozi stranska okna je sijalo sonce in se v širokih pramenih razlivalo preko ladje; v njih so trepetali oblaki srebrnega prahu.

Morda je bilo le nekaj trenutkov, morda kratka minuta, ko se je motil s temi pogledi. Izgubil je bil čut za čas, ni se mu zdelo dolgo.

Morda bi bil še dlje tako stal, kakor okamnel, brez besede, da ga ni zdramilo nestrpno pokašljevanje. Moral je začeti.

Z občutkom, kakor da se je vrgel v prepad, so mu besede same po sebi prišle z jezika.

„Cari cristiani!“

Bilo je izgovorjeno.

Za trenutek mu je vzelo glas, kakor da se je neizmer-no zavzel sam nad seboj. Nazaj ni mogel. In bi v tem trenutku tudi ne hotel. „Nazadnje,“ je pomislil, „je kar prav tako.“

Kakor da je bilo zanj zdaj važno samo eno: „Kaj porečejo verniki?“ Kaj porečejo?

„La nostra Patria, benchè originariamente vorrebbe di-

KOZOLEC na Golem brdu pod Sv. Katarino nad Medvodami. Slovenski kozolec je najbolj znamenita gradnja našega kmetovavca in posebnost naše pokrajine.

re la casa del padre, e spesso indichi soltanto la terra natale, pure oggidi è adoperata a significare il consorzio civile di un popolo e la sua stabile dimora . . . " (Čeprav je izraz 'naša domovina' pomenil skrajša le rodno zemljo, se danes rabi v pomenu: državno združenje nekega naroda in njegovo stalno bivališče . . . ").

Besede so mu bile jecljajoče, negotove, kakor stopinje otroka, ki je pravkar shodil. In vendar je to komaj opazil, ni se poslušal, ostro je opazoval le obraze ljudi. Nič več tiste lačne napetosti kot prej, a razen presenečenja za hip nobeno drugo čustvo ni našlo prostora v njihovih dušah. Ozirali so se drug po drugem in se na dolgo spogledovali.

Čedermac je rahlo zatisnil veke, kakor da se boji tega, kar še pride. Kaj? Tega ni vedel.

Ni več videl posameznih obrazov, glave vse soseske so se strnile, kakor množica na pobledeli podobi.

„Or la patria così intesa,“ je nadaljeval s trdnim glasom, „per noi cattolici è un aureo anello che congiunge la famiglia all' umanità. Derivando la patria dalla famiglia . . .“ (= „Tako razumljena domovina je za nas katoličane zlati prstan, ki povezuje družino s človeštvom. Ker izhaja domovina iz družine . . .“)

Besede so se mu zmedle, zopet je široko odprl oči.

Medtem se je bila na obrazih poslušavcev zgodila sprememba. Moški so še zmeraj strmeli vanj, a ženske so boljše predse; obojim je cela lestevica občutkov igrala na obrazih.

Opazil je vse odenke čustev, kar jih le more izraziti človeška duša, od prepadenosti do globoke užaljenosti in upora. Zdelo se mu je, da bo kateri izmed njih zdaj dvignil glas, ki se bo divje, grozeče razlegnil pod obokom.

„Cos'è dunque la patria? Non è altra cosa che la famiglia ingrandita, è il territorio dove siamo nati, il suolo che Iddio ci ha preparato nella grandezza secolare dei suoi disegni, nel mistero della sua provvidenza . . .“ (= „Kaj je torej domovina? Nič drugega kakor povečana družina; zemlja, na kateri smo bili rojeni; tla, ki nam jih je Bog pripravil v stoletni veličini svojih načrtov, v skrivnosti svoje previdnosti . . .“)

Ni pazil na besede, ki jih je govoril, gluho so mu odmevale v ušesih. Strastno, vedno strastneje ga je zanimalo le, kako jih sprejemajo verniki. Ali jih razumejo?

Sprva so ga napeto poslušali, toda napetost je popuščala od trenutka do trenutka, od stavka do stavka, kakor da so se zavedali jalovosti svojega prizadevanja.

Pogled mu je znova ušel proti vratom. Kovač Rakar ga je gledal s posmehom; zdelo se mu je, da mu neizgovorene besede bere na ustnicah. „Ali ga slišite? Za svojo bisago bi se prodal tudi hudicu.“

Kakor da mu je to na glas zakričal, mu je čudno stopilo v srce, ga užalilo in zbegalo. Govor se mu je za trenutek pretrgal, le s težavo ga je zopet navezal.

V zadnjih klopih je sedela stara Breškonka, pobožna ženica, ki je z vsem srcem visela na Bogu in ni zadnja leta zamudila nobene maše. Opazil je, kako so ga njene rjave oči gledale začudeno, a hkrati plaho in sočutno. Potem je uprla oči v klop, sklenila roke in tiho zase mo-

lila. Njegova pridiga je bila zanjo le nerazločen tok besedi, ki jih ni razumela. Vela lica so ji drhtela, trepetale so ji ustnice, kakor da stežka premaguje bridkost, ki jo je stiskala za grlo.

„La patria non è solo il suolo che ci ha visto nascere; è ancora molto di più; è il sangue che scorre nelle nostre vene; esiste una segreta armonia voluta da Dio, e non è dato all'uomo di romperla a suo capriccio . . .“

„Domovina ni le zemlja, je še mnogo več.“

(= „Domovina ni le zemlja, ki nas je videla roditi se; je še mnogo več; je kri, ki teče po naših žilah; obstaja neko tiho soglasje, ki ga je hotel Bog in ki ga človek ne sme razbiti po svojih muhah . . .“)

In ves čas ni nehal gledati v starko, ni mogel odvrniti pogleda od nje. Če bi ga bila razumela, bi ji bila morda kri zaplala v blede lica. Zdela se mu je zdaj edino veljavno merilo za njegove početje. Ni mu ušlo, kako so ji tenke ustnice iznenada zadržtele, a iz oči so se ji udrlje zadrževane solze in ji polzele čez zgubana lica.

Poleg nje je sedela njena nečakinja, napol bebasta Mjutka. Dolgoraslo, bledično dekle z gožo, podolgovatega, pegastega obraza. Gledala je, kakor da se venomer nečemu čudi. Ves čas je nategovala vrat in preko tetine glave strmela v kaplana. Razen topega strmenja in odkrite radosti nad nepričakovano novostjo, ki prevzema v isti meri bebce in otroke, niso izražale njene oči nobenega določenega občutka. Toda ko se je ozrla po teti in zagledala solze, se je zdelo, da se je nenadoma prebudila njena dremajoča duša. Ni mogla videti tujega smeha, da bi se tudi ona na ves glas ne smejala; ni zagledala solz, da bi se tudi ona ne razjokala. Nenadoma se ji je krčevito skremžil obraz, zajokala je z visokim, piskajočim, nečloveškim glasom, da se je strahotno razlegnilo po cerkvi.

Če bi se bilo to zgodilo kadarkoli, bi se bili ljudje spogledovali in se nasmihali; stara Breškonka bi se dvignila in jo odvedla iz cerkve. Nastalo bi nekaj minut nemirnega prerivanja, a nato bi bila stvar pozabljena.

Zdaj pa nihče niti majčkeno malo ni pomislil na to, da joče norica. Kazno je bilo, da jim je šele njen jok do konca razbičal občutke. Preplašeni, negotovi in zmedeni v svojih čustvih so se nenadoma zavedali svoje bridkosti, zavijanje norice jih je kot plaz potegnilo za seboj.

Zajokale so vse ženske; nekatere tiho, pridržano, a druge glasno, s sklonjenimi glavami, kakor da so jim

obtežene od solza. Neka bledeča deklica pred obhajilno mizo je ostro zavreščala in se z rdečim, solznim obrazom obrnila po cerkvi. Tudi nekateri možje so imeli solze v očeh, krčevito so stiskali ustnice.

Gospodu Martinu je vzelo besedo; pobledele je slonel na prižnici in gledal po cerkvi. Zgodilo se je, kar je najmanj pričakoval.

Da bi dalje govoril, na to še mislil ni. In če bi tudi hotel govoriti, bi ne mogel; tako krčevito se mu je zadržnilo grlo, da je težko sopesl.

Sprva ga je čudno preplašilo, že v naslednjem trenutku mu je tiho zadovoljstvo zalilo srce. Kaj bodo storili? Zdaj je vedel; ležalo mu je kot na dlani. Bal se je, da bodo vdano sklonili glave in molčali. Tega niso storili. Zahvaljen bodi Bog! Zadetl so bili v dno duše, njihov upor se je izražal v joku, v mrkih pogledih.

Kljub razburljivosti trenutka mu je tiha hvaležnost napolnila dušo. Pa ga je že v naslednjem hipu preplašila neka misel. Kaj se bo morda zgodilo že čez trenutek? Kdo pozna skrivnost in nedoumljivost množice? Kdo? Ali se ne bo iz joka nenadoma utrgal surov glas, se dvignila kletev?

Ob tej misli ga je mrščalica spreletela do nog. To se ne sme zgoditi! Moj Bog, to se ne sme zgoditi!

Dva moža ste se zganila in se prerila do Mjutke, da bi jo odvedla iz cerkve. Ko je dekle spoznalo njuno name-ro, je še huje zavreščalo.

„Pustita jo!“ se je oglasil kaplan z drhtečim glasom. „Pustita jo, da se izjoče in se sama pomiri! Potem bomo molili . . .“

In se je tudi njemu utrnila solza po licih. Obrisal jo je v rokav; ni se je sramoval, a ga je žgala.

Zdaj je vedel, da se nič hudega ne bo zgodilo; nič težkega, bogokletnega, nepopravljivega. Besede, ki jih je izgovoril v domačem jeziku, so bile ko veliko olajšanje; zaupanje in vera sta se zopet rahlo dotaknila njihovih duš.

Moj Bog, ali je mar on kriv? Ali ni trpel ves prejšnji dan in dve noči?

Minila ga je vsaka neodločnost, do konca se mu je zjasnilo v duši. „Nikoli več!“ je ponavljal pri sebi. „Naj se zgodi karkoli, nikoli več!“

Molitev! „Ta še ni prepovedana,“ je bil rekel don Jeremija! Še ni? Jezus!

Cerkev se še ni docela pomirila, polnilo jo je pritajeno hlipanje, ko je pokleknil in začel moliti žalostni del rožnega venca.

Verniki so razumeli; na očenaše in češčenamerije so odgovarjali glasno, vroče, z vzdihl, kakor da iz globočine svoje stiske vpijejo k Bogu. V glasove, ki so bučno trepetali pod obokom, so zlivali vse, kar jim je težilo srca. Slovenski očenaš, slovenska češčenamerija!

Tudi kaplan Čedermac ju še nikoli ni doživljal tako globoko, tako iz dna svoje duše kot takrat. Od ganjenosti mu je jemalo glas, ki mu je zdaj pa zdaj popolnoma potišal . . .

Prek cerkvene ladje so ležali široki sončni prameni in slikali svetle kvadrate na stene.

Čedermacu je srce pelo od zadovoljstva, a hkrati ga je navdajala tesnoba. Prizor v cerkvi mu je ves čas plaval pred očmi in mu z ganjenostjo vrhal dušo.

Po maši se možje niso takoj razšli, v burnem razgovoru so stali pred lopo; ko je stopil iz zakristije, so utihnili.

V zadregi mu je zastala noga, omenil je vreme in bodočo trgatve; možje so bili redkih besed.

Obedoval je zamišljen; zdaj se je zresnil in se zopet nasmehnil, kakor da so se mu naglo menjavali občutki.

Pogledal je Katino, ko je stopila v izbo; imela je miloben izraz na obrazu in objokane oči, a se je nasmehnila.

„No, Katina! Kako je?“

Zahotelo se mu je domačnosti.

„Nič. Tako.“

Dekle je skrivalo zardele oči.

„Kako — nič? Zakaj si pa jokala?“

„Ne vem. Saj so vsi jokali.“ Počakala je, kakor da išče pravega izraza. „Lepo je bilo. Tako lepo je bilo . . .“

Gospod Martin se je zavzel. Lepo?

Spomnil se je mladosti, ko je z otroki zahajal v hiše, v katerih so imeli mrliča; uživali so tujo žalost in tožbo, kakor da sedé pri predstavi. Katina je bila posebno sprejemljiva za bridkost.

Zgrozil se je. Ali naj bo mar to, kar se godi, za solze in zabavo?

„Slišiš, Katina! Ali danes ni bilo nikogar k nam?“

„Ne, nikogar.“

Čudno! Vsako nedeljo po maši so prihajali ljudje, ki so ga prosili za kako uslugo. Zamislil se je . . .

Katina je odšla na vas, a gospod Martin je vzel časnik. Ni mu bilo do branja.

KOČNA in GRINTAVEC sta najvišja vrhova Kamniških Alp. Od kamniške in jezerske strani so speljane turistične poti.

Odšel je v vrt, sedel na klopco pod mladi kostanj, tobačnico je položil na koleno.

Pozabil je nanjo. Zagledal se je v roj mušic, ki so plesavale v soncu.

Polaščal se ga je nemir, ki mu ni izviral le iz živčne napetosti in srčne preobčutljivosti. Plašila ga je zavest neke krivde.

Dotlej si je domišljjal, da dodobra pozna svoje duhovljane, njihove misli in nagnjenja. Ni računal, da je v njihovih dušah še mnogo skritega vsakdanjemu življenju in njegovim očem. Kar se je zgodilo, ga je navdalo z zadovoljstvom, a hkrati s strahom. Še danes jih ne pozna. Bilo mu je, kakor da se za tem spoznanjem skriva nekaj usodno neznane.

Katina se je vrnila iz vasi.

„Vsi možje so zbrani pred kapelico,“ je povedala. „O pridigi govorijo.“

„Kaj pravijo?“

„Saj nisem poslušala.“

Sramoval se je svoje radovednosti. Nikoli ni maral, da bi mu ženske prinašale novic iz vasi.

Odšel je v izbo in v zmedenih mislih strmel v senco listov, ki so trepetale na pohištvu, v svetle krožce sonca na podobah.

Čas med mašo in večernicami mu ni bil še nikoli tako dolg kot tisto nedeljo. Slednjič je udarilo v zvoniku . . .

Pred zakristijo so stali možje; bili so skoraj vsi, četudi so ponavadi le redki prihajali k popoldanski službi božji.

No, zdaj pa le!“ je posilil vedrost in obstal, ker so mu zastavljali pot. „Je že čas.“

Možje so stali v tesni gruči in strmo gledali izpod čela.

Nastalo je nekaj trenutkov tesnega molka, nato so se na dolgo spogledali. Breškon, prvi gospodar v vasi, že nekoliko osivel in visokorasel kot topol, je stopil za pol koraka naprej; bil je cerkveni ključar, v prejšnjih časih občinski mož, resnoben, da se za prazen nič nikoli ni zasmel ne spregovoril besede.

„Gospod, . . . nekaj bi radi z vami govorili . . . ,“ se je stežka odhrkal.

Gospod Martin je razumel.

„Tudi jaz bi rad z vami govoril,“ je dejal malce negotovo. „Toda ne zdaj. Zdaj ni časa. Po večernicah.“

„Večernic ne bomo zamudili,“ se je Breškon prisiljeno nasmehnil. „Prej bi radi govorili,“ je rekel s poudarkom. „Takoj!“

Kaplan je bil presenečen, stal je kot okamenel, obšla ga je tiha nejevolja. Svoje glavosti in upornosti ni trpel, toda zdaj mu je vzelo vse moči. Če bi govoril kdo drug, ne Breškon, ki se zlepa ne prenaagli, bi ga na kratko in rezko odpravil. Med možmi so bili nekateri bogaboječi, ki se niso sramovali poklekni pred tabernakljem. Žene so stale ob cerkveni lopi in od daleč zrle s plahimi, zaskrbljenimi pogledi.

„To ste neučakani!“ je rekel z rahlim očitkom. „No, dobro — pa se zgovorimo! Saj ne bo dolgo trajalo? Ne?“

„Tako smo rekli . . . in sklenili . . . ,“ si je Breškon popravil klobuk in premolknil; besede so se mu zatakni- le v grlu. „Ali bo zmeraj tako, . . . kot je bilo danes?“

„Pridigo mislite? Kako naj vem, če bo vedno tako? Tak ukaz je prišel, tega si nisem sam izmislil. Saj si lahko mislite, da je meni najteže . . .“

„Nam nič manj, verjemite, gospod.“

„Verjamem, verjamem.“

„Pa kdo je to ukazal?“

„Saj sami veste; videli ste ju . . . Kaj me še vprašujete?“

„Ali bo zmeraj tako, kot je bilo danes?“

Breškon se je ozrl po možeh, ki so se sporazumeli s pogledi.

„Kdo ukazuje v cerkvi?“

„Saj, saj. Toda, kaj naj bi storil proti sili? Kaj naj bi bil storil?“

„Uprli bi se bili,“ je rekel Breškon po premolku.

„Upreti bi se bili morali.“

Ta način ostrega razgovora, brez dobrohotnosti in nasmeha, na videz brez sence spoštovanja, kakor da je hudodelec in stoji pred sodniki, je bil za Čedermaca povsem nov; neznansko ga je dražil in žalil. Hkrati ga je jezilo, da se je moral v obrambo posluževati tako jalovih izgovorov. Upor zahtevajo od njega, a oni se tresejo pred vsako uniformo.

Krotil je občutke in se trudil, da bi razumel svoje duhovljane. Da, umljivo, bili so ranjeni do dna duše, kakor da je nekdo samovoljno in nasilno segel po njihovi posesti. Užaljeno čustvo jim je prekipevalo in iskalo odduška. V svoji preprostosti niso grebli za najglobljimi vzroki, niso iskali pravega krivca, brskali so le na površini. Kdo je varuh njihove cerkve? On! Če bi bila ukradena monštranca, bi njega klicali na odgovor.

„Kdo pravi, da se nisem uprl?“ je zvišal glas. „Nisem se podpisal . . .“

„Pa ste pridigali. Drugod je bilo vse po starem.“

„Kje?“

„V Rupi in v Sušju.“

„Že so izvedeli. Novice so se kot blisk širile iz vasi v vas.“

Čedermac je prepaden obmolknil; ni se hotel več zatekati k praznim izgovorom.

„Nič nismo razumeli.“

„Če bi bili po latinsko povedali, bi ne mogli manj razumeti.“

bo še

iz našega zdomstva

razširi, raztegni se krog domovine . . .
kamor stopi mi noga — na tvojih sem tleh . . .
kamor nese me jadro — na tvojih valeh . . .
kamor hoče srce — pri svojih ljudeh . . .

(oton župančič)

anglija

Tokrat želimo poročati o naši *misijonski dejavnosti*. Za misijone so darovali:

30 funtov g. Grčar, po 20 funtov g. Šabec in g. Selak, po 10 g. Žle, g. Lavrič; po 5 g. Svete, ga. Kranjc, g. Kenk, g. Klemenčič, g. Fras in g. Kenk.

Tombola, srečolov in izkupiček vse misijonske prireditve so nanесли skupno 313 funtov.

Bogu smo hvaležni za zvestobo dobrih src.

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Uršulinsko cerkev bodo v marcu vso prenovljeno spet odprli. Odločiti se bomo morali, ali se

vrnemo tja, ali pa ostanemo kar pri karmeličankah. Zlasti v tej mrzli zimi še posebej čutimo, kako je prijetno, če je cerkev ogrevana; pa tudi bližina našega centra govori v prid, da bi kar ostali, kjer smo sedaj. Karmeličanke so pripravljene nam dati prostor tudi v bodoče na voljo.

V centru smo zadnje čase praznovali *god* našega organista g. Zoreta in pa rojstni dan g. Humarja. Prostore najdemo vedno čiste, za kar poskrbi ga. Silva Joun.

Letos praznuje linška škofija 200 let *obstoja*. Cesar Jožef II. je od pavske škofije odtrgal velike dele škofije in iz njih ustanovil škofijo St. Pölten in škofijo Linz. Tudi mi bomo enkrat praznovali ta jubilej in povabili enega od slovenskih škofov. Takrat bi bilo tudi mogoče, da bi škof birmal, če se bo kak birmanec javil. Javiti se je seveda treba pravočasno. Poleg splošne priprave, ki so jo otroci deležni v šolskem

okviru, jih je treba tudi pripraviti na slovenski obred in morajo vsaj nekaj slovensko znati.

SALZBURŠKA

SALZBURG — Usmiljenke spet obnavljajo cerkev Srca Jezusovega in smo se tako že drugič morali zateči v dvorano, kjer je postavljen oltar. Januarja je bilo kar lepo. Posebno smo bili veseli visokošolcev, ki so nam olepšali bogoslužje.

Po maši smo se kar na hodniku malo pogovorili. Seveda bi bilo lepše, če bi mogli sesti za mizo in si izmenjati naše misli ter želje.

TENNECK — V 18 letih se je 10. februarja zgodilo drugič, da je zaradi snega v Tennecku maša odpadla. Ceste so bile tako ledene, da si duhovnik ni upal iti na tako dolgo pot (190 km). Na zmrznjeno zemljo je deževalo in ceste so bile naenkrat ledene, čež je pa zapadel sneg, da je komaj v Linz pripeljal.

Dogovorili smo se po telefonu, da bo maša na četrto nedeljo v februarju ob navadni uri. Če kdo ni bil pravočasno obveščen in je zastoj prišel v Tenneck, naj duhovniku oprost.

belgija

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Lanskega leta 19. decembra nam je *umrl* v Montignies-sur-Sambre, Charleroi, g. Ivan Borič, Hrvat po rodu, velik prijatelj Slovencev. Preden je prišel v Belgijo, je dalj časa

Takole so praznovali lanskega sv. Martina pri Kenkovih v Chapel Endu.

Pok. Ivan Borić — velik prijatelj Slovencev.

počiva v miru in se v Bogu odpočije. Njegovi ženi in hčeram ter ostalim sorodnikom naše iskreno sožalje.

Izseljenski duhovnik je *krstil* v nedeljo, 27. januarja, v Châtelineau, malo Angélique, hčerko prvorojenko v družini Zrinski-Santoro, ki se je rodila 29. avgusta 1984 v Charleroi. Iskreno čestitamo mladi družini.

V postnem času bomo imeli *slovenski križev pot* v Gilly-Haies v nedeljo, 17. marca, ob 16. uri in v Flénu v nedeljo, 24. marca, ob 15. uri. Vsi toplotno vabljeni.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, Impasse Hoche, poleg Slovenskega doma.

V nedeljo, 3. februarja, *smo praznovali slovesno otvoritev obnovljene cerkve*, skupaj s Francozi. Slovenci in Francozi so do zadnjega kotička napolnili cerkev, pri oltarju pa je somaševalo 9 duhovnikov (6 slovenskih, 3 francoski). Vse bogoslužje in petje je bilo v obeh jezikih. Vsa slovesnost nas je potrdila v prijetni zavesti, da smo vsi člani velike družine, kjer smo vsi bratje in sestre. Kulturni program v dvorani nas je še bolj povezal ob pevskih točkah, ki so jih mojstrsko izvajali gospa Minka, Madame Lafon in Janecz, pa tudi slovenski plesi v narodnih nošah ob zvokih harmonike so pokazali našim francoskim prijateljem, da smo Slovenci radi veseli. Vsem je prijetno srečanje pustilo najlepši spomin, ki nas bo vodilo tudi v bodočnost.

Že sedaj opozarjamo na *velikonočno obnovo*, da se bomo dobro pripravili na praznovanje velike noči — Kristusovega in našega vstajenja. Vodil jo bo profesor Anton Stres, začela pa se bo na cvetno

nedeljo, 31. marca, ob treh popoldne.

18. 1. je *umrl* na srčni kapi in bil pokopan 29. 1. Dušan Štrukelj. Pokojni je bil rojen v Crknem pri Tolminu leta 1926, od leta 1957 pa je živel v Franciji.

POSSESSE (Marne)

5. 2. je *bil pokopan* Mirko Sever. Pogrebne slovesnosti so opravili domači župnik in gg. Flis in pater Hugo iz Pariza. Rojen je bil leta 1918 v Krogu pri Murski Soboti. Po vojni je bil najprej v Avstriji in Nem-

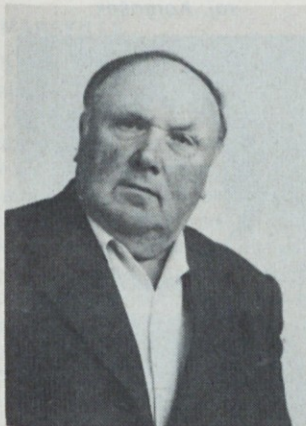

Kralj Herod razlaga kraljici Bereniki, da betlehemske zvezde ni, ker je on ne vidi (Četrty kralj, Pariz, 6. 1. 85).

Dinarh in Mirjam pa sta oba odkrila betlehemsko zvezdo (Četrty kralj, Pariz, 6. 1. 85).

Mirko Sever (Possesse)

Ob krstu
Aurélie Kološa
(Chanteau,
Loiret,
15. 12. 84)

čiji, leta 1951 pa je prišel v Francijo, kjer se je leta 1961 poročil z Verono Horvat. Njej in sinu Danijelu ter bratoma in sestri v domovini izrekamo iskreno sožalje.

LA MACHINE (Nièvre)

Skupno mašo bomo imeli v nedeljo, 17. marca, ob devetih dopoldne.

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Ko boste brali te vrstice, bo že pomlad trkala na vrata. Radi ji bomo odprli. Zvončki, trobentice in vijolice nas bodo pozdravljali. Zapeli si bomo kakšno pomladansko pesem. Lastovice bodo priletele nazaj v naše kraje. Kmetje bodo orali, kopal, sadili in sejali, nekoliko tudi mi v naših vrtičkih. Gnoj, ki drugače ne diši lepo, bomo zakopali v zemljo, da se bo spremenil v rože in okusno sadje.

To nas spominja, da bodo nekoč tudi nas zagrebli. Ali se bomo tudi mi spremenili in poveličani vstali? Vera nas uči tako: „Okoli ni videlo, uho ni slišalo in srce ne občutilo, kar je Oče nebeški obljubil tistim, ki ga ljubijo. Jaz vas bom obudil.“ Tako je rekel Jezus. Kdo si upa trditi, da je lagal, da nas je varal? Mor-da nas varajo drugi, On pa gotovo ne.

Tudi starček bo zapustil peč, vzela palico in šel v lepo naravo. Od časa do časa se bo ustavil, gledal rožice in poslušal ptičje petje. Mogoče bo

zagledal kje kokoši, ki pijejo vodo in se pri vsakem požirku nehote ozrejo v nebo. Pa bo še on obrnil glavo proti soncu in proti Tistemu, ki je vse to ustvaril. Privrela mu bo iz srca zahvalna in častilna molitev, ki je najlepša in katero ima Bog najraje.

H koncu še to: Nekoč smo v počitnicah taborili pod šotori. Poleg nas je bila družina, ki je taborila v „karavani“. To je prikolica, nekak vagon, katerega z avtom peljejo počitničkarji s seboj. Notri imajo peč, spalnico, kuhinjo itd. No in v taki prikolici je gledala žena televizijo v barvah, pa vzkliknila: „Joj, kako lepa je narava!“

Treba ji je bilo televizorja, da ji je to povedal ...

J. J.

LANEUVEVILLE PRI NANCYJU

Pri nas ima gospod Dejak mašo vsako prvo nedeljo v mesecu. Januarja je bilo toliko snega in ledu, da ni mogel priti. Dne 3. februarja je bilo lepo vreme, brez snega in ledu; še sonce nas je pozdravilo. Zbrali smo se v lepem številu ter si voščili novo leto. Po maši gremo zmeraj k Zverovim, Oblakovim, največkrat pa k Maršičevim, kjer se ob kavi, kozarčku vina in prigrizku nekoliko pogovorimo, za slovo pa še kakšno „urežemo“. Maršičevi otroci, ki niso več otroci, nam tu pa tam tudi zamuzicirajo; Irena celo na harfo. Enkrat je pripeljala svoje učence v cerkev, kar bi še želeli. —

Na veselo svidenje tretjega marca, če Bog da!

Slovinci iz Nancyja in okolice.

PAS-DE-CALAIS IN NORD

Dne 14. februarja smo začeli leto sv. Metoda ob 1100-letnici njegove smrti. Zato naj bo letošnji postni čas v znamenju iskanja „dednih častí“, ki sta jih oznanjala našim pradedom sveta solunska brata.

Duhovne obnove in priprava na vredno praznovanje praznika vstajenja:

Tourcoing: nedelja, 3. marca, ob 16.30 v samostanu pomočnic duš v vicah. *Vendin-le-Viel*: Fosse VIII, sobota, 16. marca, ob 17. uri. *Armentieres*: nedelja, 17. marca, ob 16. uri v cerkvi N. D. de Lourdes. *Cernierres*: nedelja, 24. marca, ob 17. uri ali po dogovoru. *Croisilles*: nedelja, 31. marca, ob 16. uri.

Cvetna nedelja in velika nedelja po nedeljskem redu.

Veliki četrtek in veliki petek: *Bruay* ob 17. uri v kapeli N. D. de Lourdes; *Liévin* ob 19. uri.

Velika sobota: *Bruay* ob 19. uri; *Liévin* ob 21. uri.

Blagoslov jedil: *Mericourt*: velika sobota ob 11. uri; *Liévin* ob 12. uri; *Bruay* ob 13. uri

Sv. krst so prejeli v Bruay-en-Artoisu: Julija Geraldina Lhoir, Marjolina Virginija Lhor in Jofre Vin-

Pokojna Sofija Dessaux
roj. Korenšek

Pokojna Matilda in Jožef Babič

cenc Lhor. Vsem trem veliko milosti!

V *boljšo domovino* sta odšli: ga. Albina Pušnik roj. Kobilšek, umrla v Lille 18. januarja v 74. letu starosti. Tiha in gostoljubna je leta žalovala za svojim prezgodaj umrlim sinom Janezom. Pokopana je bila v Billy-Nontignyu 21. januarja.

V bolnici v Liévinu je 5. februarja odšla po svoje plačilo ga. Matilda Babič, roj. Marn. Dočakala je visoko starost 89 let, skoro do skrajnih mej zdrava. Pokopana je bila 7. februarja v kapeli Naše Gospe Lurške ob lepi udeležbi rojakov in prijateljev. Sorodnikom obeh pokojnic naše sožalje!

Naj jima bo Gospod velik plačnik za vso njuno dobroto!

EPERNAY

Vsi Slovenci iz bližnje in daljne okolice Epernaya ste prijazno vabljeni, da se na cvetno nedeljo, 31. marca, udeležite hvalne daritve, ki bo ob 5. uri popoldne.

MARSEILLE

S tem mesecem bomo spremenili kraj naših srečanj pri slovenski maši. Da boste vsi rojaki lažje prišli, smo naprosili na župniji Septemes-les-Vallons, naj nam omogočijo, da imamo tam v župnijski cerkvi slovensko mašo: ne samo cerkev, tudi dvorano nam odstopa, da se tam po maši lahko zberemo, pogovorimo in kaj zapojemo. Prvič se bomo zbrali v Septemes-les-Vallonsu na cvetno nedeljo, 31. marca, kjer bomo imeli slovensko mašo popoldne ob 5. uri. Pred mašo bo tudi priložnost za velikonočno spoved.

Septemes-les-Vallons se nahaja na severu Marseilla ob RN 8 v višini, kjer se avtocesta cepi proti Aix-en-Provence in Lyonu (Martigues). Kdor pride po avtocesti, naj pri St. Antoine pelje z avtoceste na RN 8 in vzame smer proti Aix-en-Provence. Septemes je „dolga vas“. Cerkev ali zvonik ni mogoče videti s ceste, ker ju zakriva občinska stavba. Pred cerkvijo in občino je ogromen parkirni prostor z drevesi. „Mairie“, policija, cerkev, župnišče — vse je povezano skupaj. Zato pojdite prej od doma, da pridete pravočasno, če bi morali iskati.

Septèmes je že tretja postaja našega zbiranja. Najprej smo se začeli zbirati k slovenski maši nad Marseillom v župnijski cerkvi na Plateau de la Vista. Prvič smo tam imeli slovensko mašo v nedeljo, 4. nov. 1973. Ko je nedolgo potem bil prijazen župnik premeščen na vzhodni del mesta na župnijo Eoures, smo šli za njim in smo tam prvič imeli slovensko mašo v nedeljo, 26. okt. 1975. Zadnjič smo se tam zbrali v nedeljo, 3. februarja 1985. Skoraj celih 12 let nas je z veseljem sprejemal ta župnik, p. Savini. Hvaležni smo mu za gostoljubnost in ne bomo pozabili njegove velike srčne dobrote. Čeprav je bilo za mnoge naše rojake nerodno zbirati se v Eouresu, smo radi tja prihajali, ker nas je dobri župnik res sprejemal z odprtimi rokami.

Sedaj se bo začelo novo razdobje naše majhne skupnosti, ki živi okrog Marseilla. Torej se dobimo na cvetno nedeljo, 31. marca, v župnijski cerkvi v Septemes-les-Vallons, kjer bo popoldne ob 5. uri slovenska maša in priprava na veliko noč. To spremembo smo naredili edino zaradi tega, da tako vsi naši rojaki lažje pridejo k slovenski maši.

nemčija

OBERHAUSEN

Pustni čas je, ko nastaja to poročilo o delu in življenju v naši župnijski skupnosti. Tako izzvenevajo

tudi zadnji tedni v pustnih prireditvah.

V našem Centru v Oberhausnu smo se na zadnjem srečanju sodelavcev spomnili tudi na obletnico smrti dr. Franceta Prešerna. G. diakon Stanko Čeplak nam je pripravil nekaj prav zanimivih podatkov iz pesnikovega bolj osebnega življenja. Popeljal nas je tudi natančneje v dobo, ko so nastajali Soneti nesreče. Recitali so jih drugega za drugim kar nekateri stalni sodelavci v naši skupnosti. V pogovoru se je potem izjasnila še nekatera misel o tem velikemu umetniške slovenske besede in duha.

V prejšnji številki Naše luči smo objavili prerano smrt Albina Cerovška iz Siersdorfa blizu Aachna. Sedaj smo prejeli še njegovo sliko, ki bo marsikomu med Slovenci tega področja v drag spomin, saj je bil mnogim dobrotnik.

STUTTGART-OKOLICA

Film o romanju v Palestino — V nedeljo, 13. januarja, smo imeli v Stuttgartu izredno lep večer s predavanjem filma o našem lanskem romanju v Palestino. Udeleženec g. P. Kajzer je potovanje po Izraelu vseskozi lovil s filmsko kamero. Tako je bilo predvajanje tega skrbno pripravljenega filmskega poročila za lanske udeležence ponovno doživetje lepega potovanja po krajih iz

Pok. Albin Cerovšek, rojen 24. 2. 1930, umrl 13. 12. 1984.

Slovenci v Schwäbisch Gmündu v Nemčiji se zbirajo k maši v cerkvi sv. Jožefa. Stara je čez 400 let.

Kristusovega življenja, za vse gledalce splošna informacija o Izraelu in za tiste, ki so se odločili za romanje od 3. do 10. marca letos (25 po številu), kar najlepša priprava na potovanje.

Večer pesmi v Heilbronn. — V

„Kvintet slovenskih fantov iz Moersa“ v Nemčiji pri nastopu v cerkvi Liebfrauenkirche v Moers-Hochheide 18. 11. 1984. Skupaj z znanim ruskim pevcem Ivanom Rebhoffom so zapeli pesem „12 razbojnikov“, sami pa še v veliko navdušenje poslušalcev: Na nebu zvezde sevažo, Oblaki so r'deči, Popotnik in Lu-na sije. — Čestitamo!

okraju Heilbronna imamo Slovenci precej dobrih pevcev in malo je krajev na Württemberškem, kjer se sliši tolikokrat slovenska narodna pesem. Pri petju v cerkvi so pevci še malo zadržani, v farni dvoranici pa se jim glasovi razvežejo, da je veselje. Tako je bilo tudi na „večeru pesmi“ 26. januarja, ko smo dvignili kozarec na srečo v letu 1985. Glede petja smo bili enodušnega mnenja, da bi potrebovali priložno in pregledno pesmarico splošno znanih pesmi. Potem ne bi bilo treba dolgo razmišljati in iskati „katero bomo zapeli.“ Navzoči so zatrjevali, da bi prav vsi kupili tako pesmarico.

Gorički rojak je izdal ploščo. — V Leonbergu živi 24-letni gorički rojak Jože Balažič, študent inženirske šole (Fachhochschule für Technik) v Esslingenu. Fant je doma iz vasi Selo na Goričkem v Prekmurju. Je zelo nadarjen za godbo in od mladih let igra harmoniko. Lani je izdal ploščo pod naslovom „Melodien im Oberkrainersound — Gorenjske melodije“. Med pesmimi sta tudi dve njegovi skladbi za harmoniko: Jožkova polka in Leonberška polka. V okolici Stuttgarta je naš mladi glasbeni umetnik že dobro poznan, saj nastopa na raznih manjših in večjih prireditvah. Tudi do radia si je utrl pot. — Zgoraj desno vidite fotografijo gospoda Jožka ob svoji „prijateljici“. (Ploščo lahko naročite po tel. št. 0 71 52 / 49 4 67.)

Žalost v Aalenu. — Lansko leto je smrt kar devetkrat segla med naše vrste in izbirala rojake od nežne

Gorički rojak Jože Balažič iz Leonberga v Nemčiji je vedno dobre volje. Iz prijateljice harmonike izvabi melodije za srce in dušo.

mladosti do zrelih let, kot bi hotela nagovoriti vse brez ozira na starost in poklic. Nazadnje se je oglasila v Aalenu, kjer si je 27. decembra izbrala 42-letno rojakinjo, mater treh otrok, gospo Anico Buršič roj. Šetina. Pokojnica je bila rojena v Dolnjih Lokovicah. Blizu 20 let je živela v Nemčiji s svojim možem Vilijem ter otroki: Mojco, Suzano in Vilijem, od katerih se je morala prežgodaj posloviti. Njeno truplo počí-

Poročna slika Marije Kolarič in Domenika Buccherija, ki sta šla pred oltar lani v cerkvi sv. Konrada v Stuttgartu. Na desni ženinovi, na levi nevestini starši.

va na pokopališču v Aalenu. Tam bo čakalo angelske trombe, kililo k novemu življenju in snidenju z vsemi, ki so jo imeli radi. Naj počiva v miru. Možu Viliju, otrokom in vsem sorodnikom naše iskreno sožalje.

MANNHEIM

Življenje v okrilju mannhemske župnije je zadnji čas razgibano. Uspelemu obhajanju 20-letnice slovenske župnije so sledile še druge prireditve in praznovanja. Vsaka slovenska maša pa je pravzaprav naš mali praznik. Ne samo ob božičnih praznikih, ko smo tako rekoč skoraj razrinili kapelo, ampak tudi sicer je številna udeležba in lepo sodelovanje pri maši. Razveseljivo je in pohvale vredno, da radi prihajajo k našim mašam skupaj s starši otroci, ki so do tistih najmanjših pazljivi in vzorno sodelujejo z molitvijo in petjem. Prav poseben praznik pa je za župnijo vselej, ko sprejemamo z zakramentom sv. krsta v svojo sredino novega člana. Starši se obvežejo, da ga bodo vzgajali po veri in da bodo z njim prihajali k maši, obhajanju Gospodove gostije, ter tako tvorili živo občestvo. Tudi Dejan Smej je postal nov župljan naše slovenske župnije v Mannheimu. S starši smo delili njihovo veselje.

FRANKFURT

Naše mesečno srečanje smo porabili za *Prešernovo proslavo*. Otroci višje skupine so se v izredno kratkem času naučili nekaj najlepših Prešernovih pesmi. Tako so nam recitirali Povodnega moža in različni recitatorji, potem pa še vsak samostojno svojo pesem in sicer Zapuščena, Svarilo, Dohtar, Nezakonska mati, Učenec, iz Soneta nesreče: Ne bodimo šalobarde, kot pojasnilo, da se vedno tudi v najnovejšem času najdejo ljudje, ki bi radi slovenščino odpravili. Poleg recitacij je bil tudi majhen pregled Prešernovega življenja, posebno zanimivi so bili odlomki iz pisem njegovi hčere Ernestine, ki kažejo na vso tragiko tega moža. Proslavo

Otroci recitirajo Povodnega moža.

smo končali s samospевom Mornar skladatelja Vilharja. Spremljavo na klavirju je imel gospod profesor Leščan, ki deluje v hrvaškem misijonu. Za njegovo pripravljenost, povzdigniti našo slovesnost, se mu iskreno zahvaljujemo. Slabo vreme je povzročilo majhen obisk, a za vse navzoče je bil res kulturni praznik slovenske besede. V tujini takšno praznovanje še mnogo bolj doni in zazveni kot doma.

Mladim recitatorjem izrekamo vso pohvalo. Z občudovanja vredno zavzetostjo so se pripravili, da so nam posredovali Prešernovo pesem.

Vsi navzoči so mlade izvajalce nagradili z navdušenim ploskanjem in se jim tako zahvalil za ta lep večer.

Šele danes objavljamo fotografijo od 80-letnice g. Franca Orehka, ki smo jo praznovali v decembru v Freilassingu. Po malem našega jublanta vedno kje kaj ščiplje, pa je za svoja leta še kar mladošten, saj še vedno vozi z avtom in tudi na vrtu še vedno kaj postori.

MÜNCHEN

● *Nedeljske maše* so naša redna najbolj množična srečanja, pa tudi najbolj domača in pristrčna. Kako lepo je slišati na tujem slovensko pesem v čudoviti baročni cerkvi sredi Münchna, kako lepo gledati venec ministrantov okrog mašnika pri oltarju! In kako lepo je videti vrsto naših najzvestejših vernikov, ki se nedeljo za nedeljo, leto in dan, teh maš udeležujejo! Le kje so ostali? Tisti, ki jih ni nikoli ali le sem in tja, čeprav so Slovenci in verni?

Na prvo februarsko nedeljo je prišla na koncu maše po Blažev blagoslov vsa cerkev. En dan prej, na Svečnico, se je pa lepa skupina faranov udeležila blagoslova sveč in večerne maše v naši kapeli.

● Posebej je treba omeniti *nadškofovno mašo* (10. februarja). Tiste

Majhen izsek s slovenskega pustovanja v Münchnu, kamor je prišlo 350 rojakov.

dni se je namreč mudil ljubljanski nadškof dr. Šuštar v Münchnu, pa je izrazil željo, da bi maševal tudi za nas. Malo nam je bilo nerodno, ko smo imeli tisto nedeljo zaradi pustovanja mašo poldrugo uro prej kot sicer in smo se bali, da ljudi zato k maši ne bo. A to pot se je strah izkazal neupravičenega: k maši se je zbralo dvesto ljudi. Vsa cerkev je navdušeno pela, nadškof nas je pa pozval k zvestobi Bogu in Cerkvi.

● *Ministranti* so imeli svoj pogovor, *pevski zbor* vaje (o gostovanju

Slovenski metropolit dr. Šuštar je maševal za Slovence v Münchnu, ki so cerkev Sv. Duha povsem napolnili.

v Waldkraiburgu poročamo posebej!).

● Slovesnost *prvega svetega obhajila* in *birme* se bližata. Mladi kristjani, ki bodo prejeli prvi ali drugi zakrament, se nanju zavzeto pripravljajo. Želeti bi bilo, da bi prejeli ta dva zakramenta prav vsi slovenski otroci, ki so dosegli predpisano starost in so se nanju pripravili, pri tej naši slovesnosti: težko namreč vabimo sredi birm v Sloveniji škofa sem v tujino le za peščico birmancev. Prav zato smo se bili tudi odločili, da ga vabimo sedaj samo vsaka tri leta in ne več vsaka dva, kot smo ga prej.

● Koliko ljudi je bilo pri našem letošnjem *pustovanju*, se je vprašala in oni. Odgovarjamo: 350; od tega 70 otrok. In kolikšen je bil zaslužek? Tolikšen, da smo z njim pokrili dve tretjini izgube lanske vinske trgatve.

Z udeležbo smo bili zadovoljni — saj bi več obiskovavcev dvorana sploh ne mogla sprejeti —, z veseljem, domačim vzdušjem pa tudi. Kvintet Karavanke je zavzeto in kvalitetno igral, srečolov je bil brž razprodan (3000 srečk, 500 dobitkov; prvi dobitek, 700 mark vredni barvni televizijski aparat Philips, je odšel na Ptujsko polje; drugi dobitek, 200 mark vredni stereoradio in magnetofon, v Radgono; tretji, 100 mark vredni pribor za šest oseb, v okolico Murske Sobotne. Ljudje so veselo kramljali in peli, plesali pa tudi za privezanje duše poskrbeli. Bilo je prijetno, pošteno in zabavno.

IN POROMALI SMO V WALDKRAIBURG

Povabili smo me. In sem šel. Po dveh mesecih križarjenja po Evropi je bil tisti sobotni odskok v Waldkraiburg, kakšnih 70 km od Münchna, res doživetje. Posebej za Slovence Amerike, ki išče pogovor z rojaki na Bavarskem in po Evropi. Bavarska planjava je še trdo zasnežena — sredi januarja smo, četudi se v Münchnu v sobotni popoldan že kaže prva odjuga. Morda je huda zima res že mimo.

V Waldkraiburgu je čez sto Slovencev. Po dvakrat na mesec jih obiše slovenski duhovnik, da jim mašuje, pridiguje, prisluhne njihovim težavam in radostim, ujmam in upanjem. Seveda se jih k maši ne nabere vseh sto in še nekaj. A dobra desetina je v kriпти moderne cerkve Kristusa Kralja le pričevavec slovenske vere v Boga in narodno izročilo. In poslušajo božjo besedo in preprosto pojó in so veseli slovenskega duhovnika, ki prihaja v obisk.

Tisto sobotno popoldne, 19. januarja, se je bil slovenski cerkveni pevski zbor iz Münchna, ki ga zavzeto vodi s. Karmen, namenil k rojakom v Waldkraiburg. Prostorni avtobus, ki ga je vozil štajerski rojak g. Franc, je pred slovenskim župniščem na Schubertstraße naprtal pevke in pevce, pa še nekaj drugih rojakov, ki so se tudi namenili v waldkraiburško slovensko oazo. Vsi z željo, da se povežejo s Slovenci tam spodaj.

Pot v bavarski januarski sobotni večer je bila ne le prijetna. Bila je slovensko topla. Za toplino med vasovavci je poskrbel hudomušni g. Rajko s povedkami in zabavljicami, s smehom, ki se je vanj spontano ujela vsa potovanjska srenja. Seveda ni manjkalo slovenskih narodnih. Kot da se skušajo pevci pripraviti na prijateljsko srečanje z rojaki, ki se je sprostito brž po večerni maši.

Obisk je vodil g. Bečan. Šest je odbila, ko je v kriпти župnijske cerkve pristopil k oltarju. Rojakov iz Waldkraiburga se je zbralo okrog dvajset; s pevci iz Münchna in njim

pridruženimi slovenskimi romarji se je pa cerkveni prostor oživil in popestril. Toplo v srcih, toplo v dušah, prav gotovo, rojaki so bili ena družina, res božje ljudstvo. Za ameriškega romarja je bilo veselje za oči, pa zavzetje v srcu, ko je ob mašniku ugledal dva ministranta, kakršnih pri maši ni vajen: Aleksander in Tanja, sestra in bratec. Oba sta na glas in prepričljivo prebrala tudi berili.

Ljudsko petje, ki so mu dali poseben čar pevci iz Münchna, je priklenilo duše in povežalo srca. Božja beseda, ki jo je mašnik navezal na nedeljski evangelij o Janezovem pričevanju ob Jordanu pa ob spontano Petrovo in Andrejevo pridruženje Jezusu je zarezalo tople brazde v pripravljena slovenska srca. Pesmi, zmeraj lepe, tako slovenske: Oče večni; Gospod, usmili se; Slava; Na grebenih gora in Najlepši dar (obe je prepričljivo odpel münchenški zbor); pa slednjič ta, ki vse pritegne in vse objame — Marija, skoz življenje — so vdihnile v bogoslužni prostor duha slovenske vernosti, vdanosti in bratske ljubezni. Waldkraiburški rojaki so se povezali z gosti iz Münchna v en glas in v eno prošnjo.

Ko sem potihem oplazil s pogledom rojake iz Waldkraiburga, sem videl resnične solze na licih. Tiho so se utrinjale. Bile so zadosti zgovorne. Enkratno, izjemno doživetje zanje in zame. Kaj vse storé pesem iz srca, stik z rojaki, božja beseda, topla skupna molitev.

Za sklep večerne slovenske maše so slovenski pevci iz Münchna poudarili waldkraiburškim rojakom še tri pesmi — s harmonijem jih je ubrano spremljala s. Karmen —, ki so toploto srečanja še povečale: Ljubljena slovenska hiša; Marija, morska zvezda — obe za mešani zbor; moški zbor pa je posebej zavzeto odpel Marija, sonce ti.

Ko smo se vsi družno vzpeli spet v mrzli, s snežinkami orošeni januarski sobotni večer, nas je na osvetljenem cerkvenem trgu za trenutek zastavilo rokovanje, igrivo pozdravljanje: domačinov z gosti. Slovensko, le slovensko sem slišal v ti-

stih trenutkih; kot da pozni sneg bodri besedo med brati.

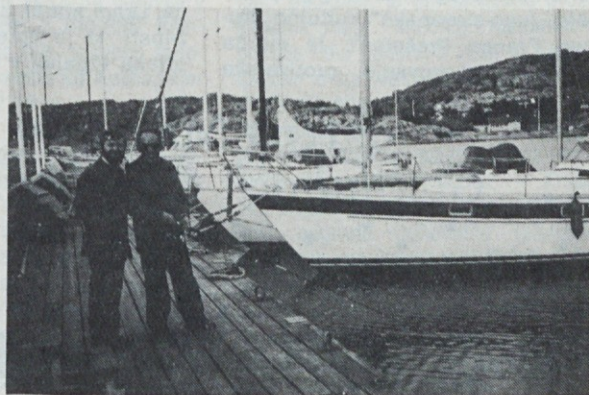
Kje naj se slovenska bratovščina lažje umè kot ob čaši žlahtne kapljice? Domači rojaki in münchenški pevci s prijatelji so posedli v lovski sobi toplega gostišča. V žvenk kozarcev se je utrjala veselost, kipeča v prešernost: starodavne, pa zmeraj žive domače pesmi so zapolnile prostor. Srca so se povežala v eno. Peli so vsi, v veselju jokali mnogi, s smehom in brhko primero so se kosali domači in gostje; stara poznanstva so se utrdila, nova sklenila.

Odhod se je oznanil le prehitro. Še bi peli. Pa spet peli: rojaki in rojaki — nazadnje vsi Slovenci, četudi razbiti po Bavarskem, pa drugje po evropskih deželah. Slovenska kri, ki poje v tujini. Slovenske roke, ki si kruh služijo na tujem, ker jim ga domovina reže po mačehovsko, morda sploh ne reže. Kdo naj ve! Slovenski otroci, ki hodijo v nemško šolo, pa vseeno še žužnjajo po slovensko. Ko sem jih čul — oba ministranta pri maši, pa navihani živčav iz Waldkraiburga —, se mi je potihem utrnilo iz Preglja: Beseda materina, kolika blagodat človeku od Boga!

Slovo, obljube za novo srečanje, pozdravi... Tudi mnogi objemi. Mehak nočni sneg je ogrnil rojake v Waldkraiburgu.

V toplem avtobusu, ki je zarezal v smer proti Münchnu, se je znova dvignila domača pesem. Tokrat jo je vodil od „taprešerne“ do „tazalostne“, od „tazaljubljene“ do „tavojaške“ dolenski rojak g. Lojze. Ško-

G. Stane Cikanek in župnik švedske fare v Göteborgu, Španec (Bask po rodu), g. Rafael Saráchaga pri ribolovu. Vendar je njuna večja želja, da bi, ne rib, ampak dosti ljudi ulovila v Kristusove mreže in jih za Cerkev pridobila.

da, da je tistih sedemdeset kilometrov vračanja prešlo v hitrost plavalcih bavarskih snežink.

Romarju iz Amerike, kaj naj ostane? Lep spomin? Mehka misel na prijatelje, ki si jih je nabral med bavarskimi Slovenci?

Več. Potrdilo slovenske vere; zanesljivo upanje, da slovenska kri po Evropskem ne sahne; pričevanje slovenskih src, četudi razmetanih po neslovenskih deželah, o zmeraj živi ljubezni do Boga in do materine besede.

Razmetalo nas je, res. Zlomilo pa ne. Bog daj še zanaprej poguma in zvestobe!

švedska

V tej skandinavski deželi obstajajo nekatera slovenska kulturno-prosvetna društva, ki pa na žalost zapadajo pod vedno večji vpliv ljudi, ki si lastijo monopol nad miselnostjo vseh, to je: monopol iz Jugoslavije. Zato moramo s toliko večjim veseljem pozdraviti nastanek neodvisne ali samostojne Kulturne revije za Slovence in Švede. To novo glasilo, ki se imenuje Svobodna misel, se hoče prizadevati za utiranje zares svobodnega mišljenja med Slovenci na Švedskem ter za boljše poznavanje slovenske kulture pri Švedih in obratno.

Urednik pojasnjuje: „Jugoslovanske publikacije, ki izhajajo tukaj (na Švedskem), so doslej do teh nalog bile ravnodušne. Deloma zaradi tiši-

ne konformizma, ki onemogoča, da bi javnost dobila konkretno in raznoliko informacijo, deloma pa zaradi sporazuma oportunitizma, ki je za njih značilen.“

Da pa zgoraj navedena izjava drži, ni treba iti daleč. Lahko si samo ogledamo preprosto objavo novoletnega voščila Slovencem, ter božičnega in novoletnega obenem za Švede. Primer voščila „jugoslovenskega“ društva iz Göteborga vidi-te na tej strani spodaj.

Pri tem voščilu se res ne ve, če gre za „razširjen“ prevod v švedščino ali pa za „skrčen“ prevod iz švedščine. Gotovo pa to pomeni zastopavljanje in omalovaževanje tistih rojakov, ki praznujejo in obhajajo božič morda še bolj globokoverno in iz večjega prepričanja kot pa mnogi Švedci, katerim društvo zna voščiti božič, svojim rojakom pa ne!

Odgovornim društva France Prešeren v Göteborgu, ki to pot niso zagrešili prvo in edino tako napako, bi hoteli reči in povedati tole: „Ne bodimo bolj titovski kot pa je bil Tito sam!“ Po skoraj 40 letih osvoboditve“ so si (poleg nekaterih drugih pravic) kristjani doma pridobili tudi pravico, da se božič vsaj javno že prizna, čeprav sicer še niso dosegli, da bi bil za ta datum „Magnae Chartae“ krščanstva tudi dela prost dan. Božične kartice, vizitke in drugače objavljena božična voščila lahko dandanes že dobite, poleg novoletnih, v skoraj vsakem ljubljanskem kiosku.

Ali je to skrivanje in zanikanje obhajanja božiča med Slovenci del kulturnega programa, ki si ga je zadalo „jugo-slovensko“ kulturno društvo France Prešeren? Je morda namerno izkazovanje protiverske

neustrpnosti, ki gre za objavo takega voščila, ali pa le preprosto omalovaževanje društvenih pravil? To bi prav gotovo vsi svobodnomisleči Slovenci na švedskem radi vedeli in si, potemtakem, želeli tudi več neodvisnih slovenskih društev, kamor bodo imeli dostop tudi taki Slovenci, ki so ponosni, da so Slovenci, pa niso vedno jugoslovanski državljani. Še več: določeni obeski in priveski „ob“ ali pa „k“ portretu največjega slovenskega pesnika in največjega Slovenca, dr. Franceta Prešerna, mnoge ne samo upravičeno motijo, ampak naravnost onečajo spomin tega, tako odličnega in neoporečnega, Slovenca, ki tudi ni bil „jugoslovanski“ državljan, zato da bi se lahko „upravičeno“ imel za Slovenca.

švica

BILA SEM PRI MAŠI

Da, bila sem pri maši. „Pa kaj je to posebnega,“ se bo morda kdo nasmehnil, „jaz sem že velikokrat bil.“ O, tudi jaz sem bila, vendar tokrat bolj zares. Bilo je to neko nedeljo po prazniku Jezusovega krsta in po nedeljski maši, med katero je neki otrok prejel zakrament sv. krsta. Kakor da bi me to oboje naenkrat prebudilo iz dosedanje dremavosti pri nedeljski maši. (Sama se čudim, kako da šele sedaj.)

Med potjo do cerkve se je v meni samo od sebe oglašalo duhovnikovo vprašanje staršem novokrščenca: Dragi starši, ali se zavedate dolžnosti, ki jo sprejemate, da boste otroka vzgajali v veri...? Svoj čas

sem tudi jaz odgovorila, da se zavedam te dolžnosti; toda, kako sem doslej to potrjevala s svojim življenjem in vzgojo? To vprašanje je zdaj začelo glodati v mojo vest, tako da sem pri skupnem kesanju na začetku maše zares iskreno — kot že dolgo ne — priznala vsemogočnemu Bogu in vsem prisotnim, da sem grešila v mislih, besedah in dejanju, mnogo dobrega opustila in slabega storila.

Zanašajoč se na božje usmiljenje in odpuščajočo ljubezen sem potem toliko bolj iz vse duše skupaj z drugimi izpovedovala: Dobri Bog, hvalimo te, poveličujemo te, zahvaljujemo se ti. Pri tem me je obšla misel, da bi ne bilo prav, če bi čez teden k tej slavi pridajala karkoli nehvalnega. Kako uspeti? V pomoč mi je takoj bila božja beseda in nje razlaga. Vse besede, ki sem jih slišala, so se mi zdele kot roj luči, ki so osvetljevale tudi najskrivnejše kotičke mojega življenja, značaja, obnašanja, navad... in obenem kot smerokaz k pravemu odnosu do vsega obstoječega, živega in neživega, stvarnega in duhovnega. V meni je zaplala neka nova skrivnostna sila. Sicer je božja beseda že tudi doslej prodirala v moje spoznavno področje, le jaz, neroda, sem ji s svojimi neresnostmi prestrezala pot, da me ni mogla zadeti v živo.

Oziraje se v preteklost in s pogledom v prihodnost sem potem med darovanjem na ves glas in še bolj s srcem zaupno z drugimi pela: Darujemo, Gospod, vse svoje ti radosti in bridkosti, bratje in sestre, svoje in njihove molitve, dela in skrbi.

Prišel je najsvetejši trenutek. V sveto tihoto cerkve so zaplavale Jezusove besede, ki jih je izgovarjal duhovnik — razločno, zbrano, dostojanstveno: Vzemite in jejte... to je moje telo...; vzemite in pijte... to je kelih moje krvi... Nič mi ni bilo mar, kako je urejena cerkev, kako je okrašen oltar, kako se obnašajo otroci ali kdo in kakšen je duhovnik, ki je maševal. Pred seboj sem imela le živo in človeškemu razumu nedosegljivo resnico: Kristus je med nami, mi pa smo v nekem oziru tudi njegovo telo ali vsaj del telesa. Kakšen del? Živ? Zdrav? Bo-

Srečno Novo Leto
God Jul och Gott Nytt År
1985

lehen? Ranjen? Že morda napol mrtev?

Gospodovo molitev očenaš sem doslej največkrat, zlasti doma — priznam — bolj zdrdrala kot resnično zmollila. Tokrat pa se mi je zdelo, da vsi nekam prehitro molijo, saj tudi s človekom skušamo govoriti tako, da nas čim lažje razume. Med očenašem so se mi v glavi drenjala vprašanja: Kako JAZ posvečujem božje ime? Kako JAZ izpolnjujem božjo voljo? Kako ravnam z vsakdanjim kruhom in drugimi življenjskimi potrebščinami? Koliko je v meni pripravljenosti za odpuščanje?

„Zdaj se zberi, duša moja, svet trenutek je prišel,“ me je — kot vse druge — po priznanju, da nisem vredna, da pride Jezus k meni, boderila pesem, naj pristopim k obhajilu. Prišel je namreč tisti sveti trenutek, ko Jezusovo naročilo „Vzemite in jejte od tega vsi“ lahko po naši privolitvi postane dejanje. Bi pristopila? Vredna res nisem, čisto ne vredna pa tudi ne, gotovo pa sem toliko bolj potrebna... Od časa do časa je le dobro in potrebno iti k

Angelika Brumec, hči Martina in Nade, je pri krstu v Solothurnu postala otrok božji. Srečnim staršem in bratcema čestitamo!

spovedi oz. prejeti zakrament sprave.

„Kristusovo telo.“ — „Amen“ (tako je, to verujem in priznam). Znova sem začutila, kako me je prevzela nova, Kristusova moč. Kako je že rekel apostol Pavel? „Živim, pa ne več jaz, ampak v meni živi Kristus.“ Iskrena zahvala, tihe prošnje, želje, načrti, sklepi — vse to je kar tekmovalo med seboj, z namenom, da bi prejeto obhajilo med tednom izžarevalo iz mene. Mu bom uspela

to omogočiti? — sem se skoraj prestrašila. Kot v odgovor mi je zopet od nekod prihajala Pavlova gotovost: „Vse premorem v njem, ki mi daje moč.“

Po duhovnikovem blagoslovu in odslovtvi sem se napotila domov. Med potjo pa je v mojih mislih odmevalo: „V meni živi Kristus; vse premorem v njem... V meni živi Kristus; vse premorem v njem...“

Da, bila sem zares pri maši!

slovinci ob meji

KOROŠKA

V Tinjskem domu je bilo po novem letu srečanje izobražencev. Dr. Matjaž Puc je govoril o modernih problemih človeka-potrošnika ob „umirajoči naravi“ dr. Andrej Capuder o problemih lastne biti; dr. Anton Stres pa o temi: ali ljubezen premaga strah. — Na praznik Razglašenja Gospodovega je v benediktinskem samostanu v Št. Pavlu v Labotski dolini napravil večne obljube bogoslovec Janez Jelen iz Dobrle vasi. — V Gradcu je 18. dec. 1984 umrla v provincialni hiši križark (materna hiša Ingenbohl v Švici) sr. Terezita Trampuš, po domače Božičeva iz Doba pri Pliberku. Ta družina je dala Cerkvi 7 poklicev: pet sester in dva

salezijanca. Kakšno močno krščansko življenje je moralo biti v tej družini! — Upokojeni župnik v Šmarjeti v Rožu g. Lampichler je 18. jan. praznoval 70-letnico življenja. Rojen je bil na sončnih Radišah. — Slovenski dušnopastirski urad v Celovcu je prejel v letu 1984 1,595.098 šilingov za misijone. Od tega je bilo darovano za misijske bogoslovce nad en milijon šilingov. — V osmih dvojezičnih dekanijah na Koroškem so v letu 1983/84 darovali v dobrodne namene 3,790.866 šilingov. Tri župnije so bile posebno radodarne. Na prvem mestu so Apače, kjer je povprečje 112,14,—, na drugem mestu Tröpolach (dekanija Šmohor) 111,14,—, na tretjem mestu pa so Selee s povprečjem 106,20 šilingov. Posenmanja vredno! — Katarina Urank iz Encelne vasi pri Galiciji je vstopila v strogi red klaris. Noviciat je začela 13. januarja v petem okraju na Dunaju. — V Celovški škofiji je prišlo do važnih sprememb. 19. januarja je generalni vikar prelat dr. Franc Kirchner dopolnil 75 let in zaprosil škofa za upokojitev.

S 1. februarjem je postal novi generalni vikar msgr. dr. Karl Heinz Frankl. Novi generalni vikar je bil rojen v Zwettlu v Spodnji Avstriji, pa so se starši kmalu vrnili na Koroško in živeli v Podkloštru. Med drugim je bil rektor celovškega semeniša in se z njim preselil tudi v Salzburg. Leta 1975 je postal glavni škofijski arhivar. — Do sprememb je prišlo tudi v celovškem kapitlju. Prošt je postal prelat Kirchner. Upokojen je bil na lastno prošnjo kanonik msgr. Millonig. Kanonika sta postala novi generalni vikar in škofijski kancler msgr. Mihael Krištof. V konzistorij sta bila poklicana ravnatelj slov. dušnopastirskega urada g. Jože Kopeinig in podrektor salzburškega semenišča mag. Helmut Gfrerer. — Krščanska kulturna zveza je podelila Tischlerjevo nagrado duhovniku ljubljanske škofije in provizorju v Vogrčah v Podjuni g. Vinku Zaletelu. Nagrada je priznanje za Zaletelovo kulturno delo na Koroškem. Podelitev Tischlerjeve nagrade je bila 22. januarja v Slomškovem domu v Celovcu.

GORIŠKA

Goriški nadškof je 31. decembra ustanovil novo župnijo Sv. Maver-Sesljan. Ozemlje je vzeto iz župnij Mavhinje, Naselje sv. Marka, Nabrežine in Devina. Nova župnija ima italijansko večino, nekdanji slovenski verniki so v manjšini. Mavhinjski župnik bo še vnaprej odgovoren za slovenske vernike v novi župniji. Bodočnost bo pokazala, ali je bila nadškofova odločitev pravilna in res premišljena. — Na praznik Razglašenja Gospodovega so v Čedadu priredili dan emigrantov. Spomnili so se vseh, ki so morali iz nadiških dolin iti po svet za kruhom. Prireditev je bila v italijanščini in slovenščini. Glavna točka je bila igra Izidorja Predana Prevoped. — Z novim letom je postal Novi Matajur tednik. Uredništvo je v Čedadu, tiskajo ga pa v Trstu. — Štandreaška igralska skupina je v januarju praznovala 20-letnico delovanja. Ob proslavi so priredili krstno predstavo igre Janeza Povšeta Milijonarji v oblakih. — V Katoliškem domu v Gorici je bilo 23. decembra srečanje mladih, ki so se ga udeležili Italijani, Furlani in Slovenci. Vsaka narodnost je nekaj pripravila. Srečanje je pripravilo gibanje Nova mladina (Gioventu nuova). Bil je res krščansko božično doživetje.

TRŽAŠKA

Zveza cerkvenih pevskih zborov na Tržaškem je priredila v stolnici sv. Justa koncert božičnih pesmi. V prvem delu so nastopili solisti, v drugem pa združeni pevski zbori (okrog 80 pevcev). Kljub mrazu je bila prostorna stolnica polna. — V Mačkoljah so 27. januarja priredili slovenski kulturni praznik. Na sporedu je bilo srečanje s pesnikom Albertom Miklavcem, pel je mešani zbor prosvetnega društva Mačkolje, recitali so pa mladi. — Slovenska prosveta v Trstu je 27. jan. priredila v Petrilinovi dvorani koncert baročnih božičnih pesmi. Nastopil je ansambel Gallus consort. — V tednu molitve za edinost med kristjani so priredili v Trstu ekumensko srečanje, ki so se ga udeležili med drugimi tržaški škof, zastopniki pravoslavne, luteranske, protestantske in valdeške skupnosti. Glavni predavatelj je bil ljubljanski nadškof dr. Šuštar.

slovinci po svetu

ARGENTINA

Abiturienti slovenske dopolnilne gimnazije v Buenos Airesu so pripravili v Slovenski hiši kulturno zabavni večer. Režijo je vodil abiturient Luka Debevec. — Balantičeva šola je v decembru v San Justu pripravila lepo zaključno predstavo. Nastopili so otroci in mladi od otroškega vrtca pa do osmega razreda. Šolo je zaključilo devet učencev. Uradni proslavi je sledil obisk šv. Miklavža. — Tudi šola škofa dr. Gregorija Rožmana v San Martinu je pripravila lepo zaključno akademijo. — Slovenska fantovska zveza in slovenska dekliska organizacija sta dobili ob občnem zboru novega duhovnega voditelja. Namesto dr. Alojzija Starca je duhovno vodstvo prevzel g. France Cukjati. — Na Slovenski pristavi je mladina priredila 8. decembra lep glasbeni večer. Dirigirala je ga. Anka Savelli. — Po smrti dr. Miloša Stareta je Narodni odbor za Slovenijo, v katerem so vključene vse slovenske demokratične stranke v zdomstvu, izvolil za novega predsednika g. Rudolfa Smrvoja, ki živi v Argentini. — Sredi decembra sta mladinski organizaciji pripravili v Mendozii Mladinske dneve. Poleg športnih prireditev so zaigrali tudi Vombergerjevo dvodejanko Čudna snubca. — Društvo Zedinjena Slovenija je že 23-tič organizirala počitniško kolonijo mladine v Dolores v Cordobskih gorah, kjer stoji dr. Hanželičev počitniški dom. Kolonije so se udeležili mladi iz Buenos Airesa, daljnih Bariloč, Mendose, Tucumana in Misionesa.

ZDA

V Milwaukeeju je pevski zbor Uspah priredil lep božični koncert. Kot gost je sodeloval skladatelj in organist g. Pavel Sifrer, iz Hollywooda, s skladbo o Jožefu in Mariji, ki jo je on sam skomponiral. — Dolgoletni izseljenski duhovnik in tajnik škofa dr. Rožmana za časa škofovega življenja v Ameriki, g. Julij Slapšak, se je pred časom preselil iz župnije sv. Vida v Clevelandu v

negovališče sv. Avgušlina na Detroit Ave. G. Julče bo poleti postal bisero-mašnik. — Mladina Slovenskega športnega kluba v Chicagu je priredila v veliki šentštefanski dvorani silvestrovanje. — V Slovenskem domu na Holmes Ave v Clevelandu je pevski zbor priredil silvestrovanje. Že sredi decembra so bile vse vstopnice razprodane. — Slovenski folklorni inštitut v Clevelandu je pripravil v župniji Marije Vnebovzete božičnico. Najprej je bila maša v cerkvi, nato pa v Baragovi dvorani božični program.

KANADA

Leta 1984 je Kanada doživela rekordni obisk slovenskih duhovnikov. Iz Slovenije jih je prišlo 8, med njimi škof dr. Janez Jenko in kanonika Melhior Golob ter Vinko Vegej; 2 iz Koroškega, po eden pa iz Argentine in Brazilije. — Misijonski krožek župnije Marije Pomagaj v Torontu je zelo delaven. Lani je v misijonske namene zbral 10.756 dolarjev. Zakaj tako rad navajam številke? Ker bi rad tudi Zdomce v Evropi pridobil za večjo darežljivost za dobre namene. Samo dobra dela bodo šla z nami v večnost. — V župniji deluje tudi folklorna skupina Nagelj, ki je lani praznovala 25 let delovanja. — Če članstvo župnije Marije Pomagaj upada, pa farani župnije Brezmadežne v Novem Torontu še vedno naraščajo. — Slovensko šolo pri Brezmadežni obiskuje 158 otrok. Manjka pa otroški vrtec in tako starši pošiljajo otroke v angleške vrtce, kar je gotovo v veliko škodo za znanje slovenščine. — V Windsorju v Ontario lepo deluje slovensko kulturno društvo Zvon. Društvo ima tudi folklorno skupino Planika. Lani je društvo pripravilo materinski dan, sodelovala pri „Carrouselu“, pri mestnem festivalu, pri „Oktoberfestu“, ki ga prirejajo avstrijski in nemški nasejenci ter pripravila vinsko trgatve. — Pred božičem so imeli pri Mariji Pomagaj misijon. Višek je bilo zaključno somaševanje, ki ga je vodil škof. dr. Lojze Ambrožič. Po maši je bila marijanska akademija. — V župniji Marije Pomagaj je nekaj sprememb. Župnik Ivan Plazar je šel na enoletni študijski dopust. Začasni župnik je postal g. Ivan Jan. Kaplansko mesto je prevzel g. Franc Sodja iz župnije Brezmadež-

SLOVENSKI PISATELJI O NAŠEM NARODU IN KULTURI

9. in 10. januarja je bila v Cankarjevem domu v Ljubljani javna tribuna na temo *Slovenski narod in slovenska kultura*. Priredilo jo je Društvo slovenskih pisateljev, na njej je nastopilo okoli 25 najvidnejših slovenskih književnikov, požela pa je izreden uspeh publike, saj se je ob njej zbralo nad 2.000 poslušavcev, tako da v srednji dvorani osrednjega slovenskega kulturnega doma ni bilo prostora za vse. Mnogi so se morali zadovoljiti s spremljanjem diskusije po video sistemu oz. televiziji.

Že ta podatek pove, da je pobuda DSP zadela v živo, pa tudi, da je načela pomembna nerazrešena vprašanja.

Razpravljavci so se lotili najrazličnejših plati sedanjega slovenskega kulturnega in sploh narodnega trenutka: od nezadostnih sredstev, namenjenih kulturi, do odnosa med kulturo in politiko; od zastojanja za evropskim in svetovnim kulturnim razvojem do slovenskega kulturnega in narodnega preživetja.

Tako je predsednik DSP Tone Partljič v svojem uvodnem posegu med drugim dejal, da se Slovenci čutijo ogrožene znotraj same Jugoslavije zaradi neodgovornih izjav o nekakšni jugoslovanski naciji, za-

radi namer o poenotenju šolskih programov in skupnih jeder, zaradi usmerjenega izobraževanja, ki krči narodno bistvene šolske predmete v prid prakticističnih (drobnjarskih — NL) predmetov, marksizma, predvojaške vzgoje itd.

S tem v zvezi je Tone Peršak opozoril na problem strokovnih knjig na Slovenskem, ki so vse pogosteje pisane v srbohrvaščini ali dostopne le prek srbohrvaškega prevoda, s čimer prihaja v slovensko zavest neslovenski način mišljenja.

Bojan Štih se je med drugim dotaknil raznarodovalnih procesov, ki so povezani z gospodarsko strukturo v Sloveniji.

Dimitrij Rupel, Miloš Mikelc, Ivan Jan, Spomenka Hribar idr. so opozorili na obstoj tabu tém (nedotakljivk — NL), kot so likvidacije vrtnjenih domobrancev, dachauski procesi, Goli otok itd., ki se jih sicer prav slovenski pisatelji v zadnjih časih lotevajo, a ki hkrati kažejo tudi na še nerazrešena vprašanja.

Med razpravljavci je bil tudi Boris Pahor, ki bi si na tej javni tribuni po pravici zaslužil častno mesto. Na njej je bil govor o stvareh, ki jih tržaški pisatelj že dolga leta pogumno načenja. V Cankarjevem domu je znova spodbil tisto ideološko gledanje na narodnost (po tem naj bi bili pravi Slovenci le tisti, ki sprejemajo marksizem in današnjo nedemokratsko družbeno ureditev Slovenije — op. NL), ki „se je uveljavilo potem, ko je osvobodilni boj nehal biti izraz koalicijskega vodstva in postal sestavni del balkanskega krila svetovne revolucije“ in ki je usoden za slovensko bit tako v osrednji Sloveniji kot v zamejstvu.

Nekoliko bolj optimistične note so na posvetu ubrali Matjaž Kmecl, Boris Paternu idr.

Ob koncu tega vsekakor nepopolnega prikaza pa bi omenili še Janeza Menarta, ki se je edini dotaknil zapostavljanja ali zemanjaranja slovensščine v ljubljanskih televizijskih oddajah. Raziskave slovenskega javnega mnenja so ugotovile, da kar 46 % Slovencev ne prebere nobene knjige na leto, ni si pa tvegano predstavljati, da velika večina slovenskih družin preživi večere

pred televizijskimi sprejemniki. Količko je slovenskega ali vsaj v slovensščini posredovanega od tega, kar sprejemajo, pa lahko vsakdo ugotovi.

NOVI LIST, Trst, 17. jan. 85, 2.

Slovenski kulturniki v matični Sloveniji so se zavedeli ogroženosti, kateri je izpostavljen sam obstoj slovenskega naroda v sedanji Jugoslaviji. Zaradi tega je Društvo slovenskih pisateljev sklicalo posvet *O slovenskem narodu in slovenski kulturi*. Računajo, da se je srečanja udeležilo kakih 3.000 oseb.

Pri obeh večerih so nastopili številni govorniki in se lotili številnih vprašanj.

Tone Partljič, ki je predsedoval srečanju, se je med drugim dotaknil treh vprašanj, ki danes vznemirjajo slovensko kulturno javnost: dachauski procesi, Goli otok in pokol domobrancev. Dejal je, da pisatelji ne prepovedujejo knjig, ampak jih pišejo, prepoveduje jih država oziroma javni toživec, na srečo pa je tega v Sloveniji manj, čeprav imamo tudi mi prepovedano dramo, in to brez vsake potrebe že dvajset let. (Verjetno gre za Rožančevo *Toplo gredo*.) Če oblast ni pravočasno spregovorila o Golem otoku, dachauskih procesih, roški likvidaciji domobrancev, bi morala pisateljem izreči priznanje, da so te teme načeli. Zamolčana resnica ne more biti ne pristranska ne nepristranska. Zato gre Torkarju, Hofmanu, Zupanu, Kocbku prej pohvala kot črna pika v znameniti „beli knjigi“ hrvaškega CK, ki ji je botroval Šušvar. Iskati sovražnike ljudstva med pisatelji je burka, stara že tisoč let.

Izmed številnih drugih posegov naj omenimo poseg zamejskega pisatelja Borisa Pahorja, ki je med drugim govoril o razlikah pri podpori zamejcev (s strani režima v matični Sloveniji — NL) glede na njihovo usmerjenost. (Slovenija podpira le Slovence pod „krovno organizacijo“.) To pa je osnovna tragika Slovencev v zamejstvu.

„Gre za tisto ideološko ocenjevanje kategorije naroda, ki se je uveljavilo potem, ko je osvobodilni

ne. — Župnijska kronika vsebuje za leto 1984 tele podatke: 11 krščenih, 8 porok, 10 smrti, 7 otrok je prejelo prvo obhajilo, 27 pa sv. birmo (potrditev). — Župnijska diakonija pri Brezmadežni je skupaj z odborom doma ostarelih Lipa pripravila 23. decembra za stare lepo božičnico z duhovnim programom, po programu je bila čajanka. — Katoliška ženska liga je pa pripravila splošno božičnico 27. decembra. — Farna Kronika v Novem Torontu za leto 1984 ima naslednje podatke: 33 krstov, 11 smrti, 28 porok. — 19. decembra je preteklo 30 let, ko je torontski kardinal Mac Guigan posvetil prvo slovensko cerkev. Prvič je pa v njej maševal 8. decembra pokojni škof dr. Rožman.

Imeti rad svojo mater pomeni

— ostati zvest Bogu (katera mati bi ne hotela biti vso večnost s tistimi, ki jih je rodila?),

— ostati zvest svojemu jeziku (saj krvne vezi segajo sto klafter globoko),

— ostati zvest svoji domovini

(to je širšemu domu nas vseh iste krvi, ki si jo vsi želimo svobodno, kjer bo prostor za vse demokratske smeri, kulturno cvetočo in gospodarsko uspešno.

boj nehal biti izraz koalicijskega vodstva (z Dolomitsko izjavo, jan. 1943; z njo je KPS prisilila ostale ustanovne skupine OF — krščansko, liberalno in kulturniško — da prepusté vse politično delo le njej — op. NL) in postal sestavni del balkanskega krila svetovne revolucije. Takrat se je nehala začetna izvirnost slovenske vstaje, odpravljena je bila možnost nastanka pristno slovenskega socializma, ki bi izoblikoval neko samosvojo obliko nove moderne družbe v srednjeevropskem prostoru.“ Naše (zamejske — NL) prihodnosti, je dejal Pahor, ne morejo rešiti le okteti in pevski zbori. Nehati moramo z zavračanjem človeka zato, ker misli drugače ali hodi k maši, saj ne rešujemo ne rdeče zastave ne nekega razreda, ampak narodni osebek. Da pa je ta v nevarnosti, ni potrebno več dokazovati.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 17. jan. 85/1.

Uvodni govor na javni tribuni Društva slovenskih pisateljev v Cankarjevem domu v Ljubljani je imel predsednik DSP Tone Partljič. Uvodoma je dejal, da je sedanje razpravljanje posledica „povečanega interesa in povečane odgovornosti do slovenske kulture“.

„Kar precej prav imajo tisti, ki zatrjujejo, da je materialna osnova slovenske kulture sramotno šibka in da je ni mogoče meriti niti z izgubami naših tovarn, ki pa so, kakor smo slišali pri Šušvarju, matica ne le industrijskega, ampak tudi znanstvenega, kulturnega in izobraževalnega razvoja.“

Partljič je med drugim dejal, da bi „bilo narobe očitati pisateljem, da so si upali načeti vprašanja“, ki so bila zamolčana in so se jim politične organizacije izogibale. „Res, siti smo politizacije in političnih tém . . ., še vedno pa nismo siti resnice,“ je rekel.

V zvezi z medrepubliškimi sodelovanjem je dejal: „Ogroženi se čutimo tudi znotraj države zaradi neodgovornih izjav o nekakšni jugoslovanski naciji, idej o poenotenju šolskih programov in skupnih jeder.

Ogroženi se čutimo tudi zaradi usmerjenega izobraževanja, ki izrazito krči narodno konstitutivne šolske predmete na račun prakticističnih predmetov, marksizma, predvojaške vzgoje itd. . . . Povsem jasno je, da ne bomo niti za ped odstopili od zahteve, naj ta naša nova država Jugoslavija omogoči našemu narodu največje možnosti razvoja, naj nam jasno pove, koliko prispevamo tudi ekonomsko za to bratstvo in enotnost in koliko navsezadnje tudi dobivamo od njega kot najbolj razviti.“

DELO, Ljubljana, 21. jan. 85/6.

NIHČE VEČ SE NE ZMENI ZA ZAKONE, DOGOVORE, SPORAZUME

Republike in pokrajini so sprejele celó zakone, ki so v nasprotju z zveznimi predpisi. Izigravanje zakonov.

To je le ena izmed številnih podobnih ugotovitev o uresničevanju zveznih zakonov, ki jih vsebuje del analize o funkcioniranju pravnega sistema.

Poznavavci problema so ugotovili, da dosledno uresničujemo le zakone, ki sodijo na področje klasične državne regulative (= značilnih državnih predpisov — NL) — ljudske obrambe, notranje zadeve, kazenski postopek in carina (tj. le zakone, ki zagotavljajo še nadaljnjo od naroda nikdar svobodno izraženo voljo, da mu komunisti vsiljujejo svojo enopartijsko, tj. nedemokratsko, družbeno ureditev — NL). Ostalih zveznih predpisov ne uresničujemo ali pa jih na veliko izigravamo. Enako velja tudi za precej dogovorov, družbenih dogovorov in samoupravnih aktov.

DELO, Ljubljana, 8. jan. 85/2.

NIZKI UDARCI VISOKEGA FUNKCIONARJA

Na Gorjupovih dnevih je 9. novembra (1984, na srečanju novinarjev v Radencih — NL) predaval in odgovarjal na vprašanja tudi Mitja Ribičič. Na neko vprašanje v zvezi z izstopi iz ZK je omenjal tudi moj iz-

stop in ga komentiral, do česar ima seveda vso pravico. Toda namesto politične ocene političnega dejanja si je Mitja Ribičič dovolil nekaj, kar presega vse meje kulturnega političnega dialoga, za katerega se je včasih tudi sam zavzemal. Moj izstop iz ZK je namreč „razumevajoče“ skušal pojasniti z nekakšnim „očetovskim kompleksom“, ki da ga (morda) imam zaradi vloge svojega očeta — toživca v dachauskih procesih!

... pod krinko „razumevanja“ za moje domnevne komplekse je hotel oblatiti še mojega očeta, primerjajoč njegovo vlogo na dachauskih procesih z vlogo Višinskega na stalinističnih procesih. Kako je bil za toživca na dachauskem procesu postavljen *nekaj dni* pred začetkom procesa, koliko mu je bilo glede na to lahko znano ozadje procesa, njegova montiranost na lažnih obtožbah, na izsiljenih priznanjih, na mučenjih itd., je moj oče javno zapisal letos spomladi v *Mladini*.

Da je bila vloga Višinskega v stalinističnih procesih *bistveno drugačna*, je Mitji Ribičiču dobro znano. Več o tem mi najbrž ni treba govoriti.

Pač pa bi Mitjo Ribičiča, če se je že spustil v omenjanje „slovenskega Višinskega“, rad vprašal, kdo so bili potem „slovenski Berija“ in njegovi pomagači, ki pa niso krivi samo za to, da so lažnim obtožbam verjeli, ampak so te lažne obtožbe na znan način sami sfabricirali.

Glede na to, da je bil Mitja Ribičič takrat visok funkcionar OZNE in da je njegova vloga (vsaj v Torkarjevem procesu) v Torkarjevi knjigi (*Umiranje na obroke — NL*), sicer brez imena, tudi opisana, bi bilo pričevanje Mitje Ribičiča o teh stvareh za javnost nedvomno še mnogo zanimivejše, kot je bilo tisto mojega očeta.

Bo potem, ko si je upal — v odsotnosti prizadetih — na Gorjupovih dnevih reči to, kar je rekel, našel toliko poguma, da bo javnosti pojasnil tudi *svojo* vlogo v dachauskih procesih?

Matevž Krivic

MLADINA, Ljubljana, 22. nov. 1984.

Male duhovne vaje v odpuščanju in veselju

(nadaljevanje s 5. strani)

vino užaljenosti. Tako ostajamo na svojem bregu, neodločni, nezadovoljni, medli. Ker ne premoremo dovolj velikodušnosti, da bi zares in popolnoma odpustili. Ne gre namreč samo za to, da nekemu „teoretično“ odpustiš — zaradi mirne vesti in samozadoščenja. Gre za tisto brezpogojno odpuščanje, ko greš preko malenkosti, preko samega sebe, odprt za drugega, poln gostoljubnosti v vsakem času, tudi takrat, ko za to nisi razpoložen in pripravljen. Tu se začneš približevati Lazarjevi gostoljubnosti in tistemu Jezusovemu: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.“

Najtežje je odpuščati sebi. Odpuščati sebi pomeni poznati se, razumeti se, sprejeti se takega, kakršen si. To ne pomeni, da si samozadovoljen in zavezan sam vase, pač pa da znaš sprejeti svoje padce, si jih odpustiti in nadaljevati pot z novim zagonom, ne pa da te stari neuspehi vlečejo k tlom, te uničujejo, se ti zajedajo v dušo in te ne pustijo naprej. Treba je premagati tisti „tega si ne odpustim nikoli“ in začeti znova.

Odpustiti Bogu? Tudi to. Odreči se večnemu špekulantstvu in pogajanju z Bogom, zato ker ne sprejme naših pravil igre, zato ker se ne gre trgovine, zato ker je večin in vsemogočen, ne pa malik, kakršen je vseč meni in na katerega se obrnem le, kadar ga potrebujem.

VESELJE

Veselje. Ne veseljačenje, tega imamo v vsakdanjem življenju več kot dovolj. Praznih zabav, norega smeha, plesov v maskah, za njimi pa — prazen nič. Pravo veselje se temu upira. To je tisto notranje veselje, ki sije iz človeka, to je vdanost in sprejemanje vsega, kar prinaša življenje.

Najprej je to bivanjsko veselje. Veselje, da sem, da obstajam, da od trenutka, ko sem, nikoli ne bom prenehal biti. Veseliti se tega, da sem, izhaja iz spoznanja, da moje bivanje ni nekaj nujnega, ampak da me je v bivanju poklicala nezasluzena, zastonska ljubezen. Ljubezen nekoga, ki me je hotel takega, kakršen sem, tukaj in zdaj.

vzemite si 5 minut za premislek narodne modrosti!

Za misli ni nobene uzde.

Sem avtonomen in absoluten subjekt, svoboden, poklican, da se odločam v skladu s seboj, s svetom in z drugimi. Veselje nad bivanjem bi moralo premagati in preplaviti vsakdanjo sivino, dolgočasje, obup, nezadovoljstvo, žalost in praznino. In Bog se veseli z nami, kajti pravo veselje pomeni, da pustiš za sabo vse prave in namišljene sponse sebičnosti in rasteš v novega, svobodnega človeka, ki ga nič ne omejuje in ki ne omejuje drugih, ampak pušča tudi vsem drugim svobodo, pušča vsem ljudem in stvarim, da so. Sprejemati jih je treba kot dar, kot čudež, kot večno ponavljajočo se zmago nad ničem.

Nad bivanjskim veseljem pa je krščansko veselje, ki odpira nove, nedoumljive dimenzije našega bivanja. Temelj krščanskega veselja je v zavesti, da lahko rečemo Bogu Oče, da nam je vedno blizu, da nas je poklical v bivanje in nas ljubi. Večno in brezpogojno. V Njem je vse, kar je lepega. Toplina, odpuščanje in zavetje. „Ali se lahko človek česa bolj veseli kot zavesti o božji navzočnosti, o veseli resnici, da je Bog prišel med nas, postal nam enak in nam pripravil velikonočno veselje? Ob tem veselju se nam razodene, kako neverjeten smisel ima vsak trenutek našega življenja in trpljenja, smisel v nedoumljivih skrivnostih: „Če zrno ne umre . . .“ ali pa „Kdor Boga ljubi, vse pripomore k dobremu . . .“ — tudi slabost in žalost, tudi jok in ponižanje, tudi smrt.

In tu postaneš spet trden, upanje pa je še močnejše. Saj vendar sem, saj živim in ljubim, odpuščam in se veselim. (Po časopisu *Tretji dan*)

še prvo, pa drugo, pa tretje!

CERKVENI PRAZNIKI V SLOVENIJI

Naša radijska poročila šele zadnja leta sramežljivo poročajo, da se nekaj dni pred novim letom na Zahodu začenejo božični prazniki. Pri nas so še vedno podjetja, ki okrasijo in razsvetlijo praznična drevesca takoj po božiču. Tudi letos so morali slovenski škofje voščiti vernikom za božič po valovih tujih radijskih postaj.

Vernim ljudem postaja vedno bolj nerazumljiv molk na radiu in televiziji pa tudi v dnevnem časopisju za božič ali druge naše večje cerkvene praznike. Če se kje v Ljubljani stepeta dva pijanca in razbijeta nekaj kozarcev, je ta dogodek toliko pomemben, da bomo drugi dan že zvedeli v dnevnem časopisju. Če so pokopali pusta na način, ki žali čut vernega človeka, bomo tak dogodek celo videli v televizijskem dnevniku. Tudi Martinova nedelja pridobiva zdaj večjo publiciteto, toda samo v tem, kolikor je povezana s pitjem in jedačo. Skoraj nič pa ne poročajo o božiču, prazniku, ki je stoletja tako globoko vtkan v kulturo, običaje in dušo vernega slovenskega človeka in še vedno živi v velikem delu Slovencev.

Če televizija, radio in dnevno časopisje ne upoštevajo potreb vernega človeka in so gluhi za njegove želje, če namerno prezrejo razna verska praznovanja, potem ne moremo reči, da so v službi vseh delovnih ljudi. Samo kratka poročila o pomembnih dogodkih iz verskega življenja, ki so pa včasih zelo pristransko oblikovana, so res premalo.

Naši škofje so ob raznih sprejemih poudarjali željo, da bi bil božič dela prost dan. Verni ljudje res ne moremo razumeti, zakaj je Jugoslavija poleg Albanije in Sovjetske zveze edina država v Evropi, kjer božiča ne praznujemo kot dela prost dan. Izgovor, da je Jugoslavija dežela z več verami, je prazen. Še v Indiji in na Japonskem npr.,

„Vi mladi boste vse uničili!“

(nadaljevanje s 5. strani)

Novi predpis o postu pozna, tako sem mu rekel, tri vrste postnih „vaj“: zdržek pri jedi, dejanje miloščine in obilnejšo molitev. Sami naj bi ugotovili, kaj je za nas najboljše, s čim bomo najbolj in najbolje uresničili smisel posta. Da bi me laže razumel, sem mu poskušal s primeri ponazoriti, da post ni samo, če ne jem mesa, ampak tudi, če ne jem, recimo, čokolade. On pa je trmasto vztrajal pri mesu.

„Prav,“ sem mu dejal, „kaj pa če ste slučajno ljubitelj rib?“

„Saj tudi sem,“ mi je odgovoril.

„Kakšen post pa potem imate ob petkih, če je riba vaša najljubša jed?“ sem ga vprašal.

Vztrajal je, češ da je pač prepovedano jesti meso, rib pa ne.

S tem sva zadela na jedro.

Zanj je bilo namreč dovolj na zunaj opravljeno delo, jaz pa sem mu želel dopovedati, da je to premalo.

Saj pravi že prerok Izaija o „postu, ki ni post“, takole (Iz 58, 3—7):

*„Zakaj se postimo, in ti tega ne vidiš,
se mrtvičimo, in ti se za to ne meniš?“*

*Glejte, ob dnevu svojega posta hodite po svojem
poslu*

in priganjate vse svoje delavce.

Glejte, postite se v prerekanju in prepiru

in se bijete z zlobno pestjo.

*Vi se dandanes ne postite tako, da bi se slišal vaš
glas v višavi.*

*Ali je to post, kakršen mi je po volji,
dan, ko se človek mrtviči?*

*Da pripogibaš svojo glavo kakor ločje
in ležiš na raševniku in pepelu?*

*Mar boš to imenoval post
in gospodu všečen dan?*

Ali ni to post, kakršen mi je po volji:

da raztrgaš krivične spono,

da jarma vezi odpneš,

da tlačene osvobodiš

in zlomiš sleherni jarem;

ni li v tem, da lomiš lačnemu svoj kruh

in pripelješ bedne brezdomce v hišo?

Ko vidiš nagega, da ga oblečeš,

in se ne odtegneš svojemu sorodniku po krvi?

Izaija pove, kaj je smisel našega posta: postati nov človek. In kristjani vemo natanko — saj nam tako govori tudi Kristusov zgled —, da je post v spremembi notranjosti, da je čas posta torej čas poduhovljenja.

Naša odpoved jedi in pijači ni samo telesna odpoved, ampak bi morali — če bi bili dosledni — ta prihranjeni izdatek nameniti za uboge in potrebne. Šele tako bi izpolnili naročilo, da naj nasitimo lačnega in oblečemo nagega.

Ne smemo pa se ustaviti zgolj pri takem postu.

Post mora pomeniti v naših družinah tudi duhovno pritrgovanje. Naši prepiri in nesporazumi morajo biti v tem času bolj redki in hitreje mora prihajati med nami do sprave.

Ali ni tudi to post, če po prepiru vzameš skodelico kave in jo ponudiš jeznemu možu? Ali če mož užaljeni ženi privoščiti besedo sprave in jo poljubi, zato ker zna opravičevati in odpuščati? Ali če otroci najdejo prijazno besedo za starše, češ saj vendar veliko vedo in znajo? Ali če starši ne zanemarjajo in ne zatirajo svojih otrok, ampak jim želijo resnično pomagati?

Prava ljubezen je iznajdljiva in ima vsak trenutek nešteto priložnosti, da se izpolni — ob zavesti, da je moj post moja priprava na veliko noč. Na mojo veliko noč.

Bo šel ta čas tudi tokrat neopazno mimo mene?

Nabirajmo si zakladov, dokler je čas!

V. J.

kjer so kristjani v veliki manjšini, je božič državni praznik.

Kar smililo se mi je letos veliko število otrok in delavcev, ki so morali iti (po polnočnici) neprespani v službo ali šolo. Tako kot bi radi tudi praznovali učenci po nekaterih internatih. Na prošnjo, ali se lahko udeležijo polnočne maše, so dobili negativen odgovor. Isti predstojniki pa so jim dovolili ples, ki je tudi trajal čez polnoč.

Mladina se vrača k veri svojih dedov, išče korenine, iz katerih je stoletja živel naš človek, vrača se h krščanstvu, ki je stoletja dajalo moč za življenje in ton temu življenju. Ljudje vedno bolj spoznavajo, da jih ne more zadovoljiti samo hrana, obleka in stanovanje, pa tudi vtapljanje v svet različnega omamljanja. Zadovolji jih lahko samo tisti, ki jim daje odgovor na najzahtevnejša bivanjska vprašanja. Človek se ne more sprijazniti z ideologijami, ki ga hočejo pripraviti, da bi se plazil po zemlji, ko je pa v resnici ustvarjen za to, da hodi pokonci.

Družina, Ljubljana, 3. feb. 85/14-15.

KAKO JE Z NAŠIMI OBIČAJI?

Mnogi običaji, žal, tonejo v pozabo. Nekateri med njimi pa so bili po vojni tudi prisilno zatrti samo zato, ker so imeli versko vsebino ali pa so bili povezani z verskimi praznovanji.

Ob bližnjem pustovanju se bodo po naših cestah verjetno spet vrstili spre vodi maškar in med njimi ne bo manjkalo debelih nun in patrov, škofov in župnikov. (Mimogrede povedano, debelost že zdavnaj ni več značilnost redovnikov in redovnic, temveč prej drugih slojev ljudi, ki imajo zdaleč več pogojev za svoje obline kot pa kak duhovnik ali redovnica.) Kristjana ne zaboli toliko pogled na te kaj malo duhovito našemljene patre in redovnice, zaboli pa ga, če se kdo norčuje iz verskih simbolov in obredov. To pa je križ, ki stoji na pokopališčih, po cerkvah in domovih, molitve, ki jih kristjani molimo v odločilnih in hudih trenutkih svojega življenja. Spoštujemo jih tako, kot mora vsak državljan spoštovati svojo državno zastavo, grb ali himno.

Kaj bi le rekli naši varnostni organi, če bi pri pokopavanju pusta šla na če-

lu zastava, če bi pri sežiganju pusta imel govor človek, oblečen v uniformo JNA, če bi na koncu zapeli himno Hej, Slovani, za sklep pa še vrgli zastavo v vodo ali jo sežgali. Vse to se je zgodilo s križem. Kakor se ne smejo žaliti državljska čustva, tako se ne smejo žaliti verska. Prireditelji naj bi za svoja dejanja tudi odgovarjali.

Zadnje čase opažamo po nekaterih krajih v Sloveniji še neki običaj, ki ga tudi ni ustvarila plemenita ustvarjalnost slovenskega človeka. Gre za obhajanje fantovščine. Ženin mora pri tem običaju nositi križ, ki mu ga naredijo fantje, do svoje izbranke. Na poti ženin posnema Kristusa na njegovem križevem potu, ob vsaki postaji pa mora piti vino, pijani spremljevalci pa ga spremljajo s huronskim vpitjem, kletvijo, prostaškimi besedami. Marsikateri ženin tako pride do neveste že popolnoma opit.

DRUŽINA, Ljubljana, 17. feb. 85/6.

SVOBOŠČINE V JUGOSLAVIJI

V New Yorku deluje organizacija Freedom At Issue (Svoboda v ogledalu), nedvomno najbolj ugledna ustanova v presoji politične in osebne svobode v svetu. Vsako leto objavi oceno

položaja svobode. Opravi jo na podlagi redovanja. Najboljši red je 1, najslabši 7.

Ocena 6 v politiki pomeni naslednje: volitve, ki bi dale možnost ljudstvu izraziti svoje mnenje po neki novi stranki ali omogočile menjavo v politiki, niso dovoljene; oblast zagovarja stališče, da lahko neka oseba ali majhna skupina odloča, kaj je dobro za ljudstvo, in ljudstvo mora to brez prigovora sprejeti. Kar se tiče vere, oblastniki z redom 6 v nekaterih primerih dopuščajo versko prepričanje.

Sodilo za oceno 5 v osebnih svobodah je naslednje: obstoji neka relativna svoboda v zasebnem izražanju, prihaja do nedovoljenih demonstracij, podtalna literatura je aktivna.

Zanimivo je, da so Poljska, Madžarska in Jugoslavija dobile isti oceni, in sicer glede političnih svobod 6, glede osebnih pa red 5.

Red 6 glede Jugoslavije ni povsem pravičen, kajti njen režim se vztrajno prizadeva, da bi vpliv vere v družbi zmanjšal. Kar pa se tiče reda 5 glede osebnih svobod, ga Jugoslavija tudi ne zasluži, kajti podtalne literature in nezakonitih demonstracij praktično tam ni.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 31. jan. 85/2.

KARDELJ — POBUDNIK ... (nadaljevanje s 13. strani)

in pomanjkanju vode pod nadzorstvom komunistov-titoistov lomili marmor.

Zgodovinar Dedijer v tretjem delu svojih zapisov za Titovo biografijo poroča, da se je zamisel koncentracijskih taborišč v Jugoslaviji porodila v glavi Edvarda Kardelja, ko je v družbi hrvaškega kiparja Avguštiničiča iskal ležišča marmorja in se je spomnil zapuščenega kamnoloma na Golem otoku. In dodaja: „Seveda ne Kardelj ne Ranković ne Djilas ne bi mogli sprejeti sklepa o koncentriranju vseh prijetih kominformovcev, če tega ne bi odločil Tito.“

Dedijer dodaja, da je Goli otok eno, kar se je tam dogajalo, pa drugo.

Je pa zanimivo še nekaj drugega. Dedijer pravi, da je Kardelj celó hotel, da bi v *Listino o človekovih pra-*

vicah, ki so jo pripravljali v Združenih narodih, vnesli popravek o pravicah vsake države, da uzakoni kazenska taborišča! Ta popravek naj bi se glasil: „Vsaka država ima v nujnem primeru pravico, da v interesu varovanja reda in družbenega sistema z upravnim postopkom odvzame za nedoločen čas svobodo vsem državljanom, ki ogrožajo njeno neodvisnost na pobudo kakšne tuje sile.“

Predstavniki Jugoslavije in OZN Aleš Bebler je zaprepaščen sporočil Kardelju, naj odstopi od tega nemočnega predloga. Res je Kardelj sprejel Beblerjev nasvet in, pravi Didjer, „smo se tako rešili te velike sramote, da bi v ustanovno listino OZN o človekovih pravicah vnesli pravico za odpiranje koncentracijskih taborišč“.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 31. jan. 85/2.

oglasi

- **Dragi rojaki!** Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORZEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.
- **PREVAJANJE V MÜNCHNU** — Dipl. filolog JOSEPH ARECH Vam uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b (U-Bahn 6, postaja Freimann), tel. 0 89 / 32 68 13.
- **RAČUNALNIKI:** Commodore 64 DM 598,—; Sinclair 48K DM 420,—. Velika izbira RADIOAPARATOV in AUTORADIEV. Razni stroji in orodje. Zahtevajte prospekt! — Jode Billigmarkt, Marsstraße 15, D-8000 München 2.
- V Savinjski dolini pri Letušu ob reki Savinji **PRODAM** počitniško hišo, primerno tudi za stanovanje, z velikim vrtom in ograjo. Voda in elektrika v hiši. Informacije v Nemčiji tel.: 0 62 45 / 47 79.
- Vse vrste rezervnih delov za avtomobile, tovarniško obnovljene motorje z garancijo, gume, baterije, avtolake Vam nudi po ugodnih cenah RODE — Autoteile, München. — Informacije v slovenščini, hrvaščini ali nemščini po telefonu BRD 0 89 / 80 85 36.
- Polovico hiše z dvosobnim stanovanjem, kletjo in vrtom **PRODAM** za 180 st. milijonov. — G. F., Ciril-Methodova 5, Maribor-Studenci.
- **PRODAM** novo, nedograjeno hišo — vsa dokumentacija urejena — v Velikem Podlogu pri Krškem. V bližini sta šola in trgovina. Cena po dogovoru. — Informacije po tel. 0 73 61 / 62 7 68, BRD.
- **PRODAM** novo enonadstropno in najmodernejšo opremljeno hišo v Podlehniku (Ptuj). V hiši je voda, 2 kopalnici, centralna kurjava in elektrika 380 V. — Informacije po tel. D 06 2 43 - 71 44.
- V najlepšem delu Slovenije, na Bledu, **PRODAM** resnemu kupcu-povratniku novo, še nedograjeno hišo z 245 m² notranje površine na 1000 m² velikem zemljišču. — Naslov Vam posreduje uprava Naše luči pod pogoji, kot so navedeni v spodnjem črnem pasu na tej strani (števil. 1).
- V Ljubljani **PRODAM** hišo s poslovnim prostorom, 40 m². Naslov: Franc Blažič, Baznikova 35, Ljubljana.
- Zdomka **PRODA** v Mariboru hišo (enonadstropno, 5 sob, razvedrilna soba, 2 kuhinji, 2 kopalnici, 2 WC, garaža v kleti), zidano 1958 s pravo opeko; sadovnjak in vrt (1200 m²) na ravnini, parcela dvignjena. — E. Oellerich, Kolpingstr. 9, D-7580 Vimbuch-Bühl, BRD.
- **ZDOMCI-POVRATNIKI!** V prodaji imamo veliko izbiro **STROJNE** in **TEHNIČNE OPREME** za različne kovinske predelovalne obrti, v dobrem tehničnem stanju. — Informacije in tehnični nasveti: ZRN (München) 089/495386.
- **DELO** za delavce v Jugoslaviji, ki se bodo vrnili domov do začetka februarja in ki bi radi tam samostojno delali, nudimo delo s programom na strojih in z velikimi serijskimi pogodbami. Delno so na voljo delavnice. — Telefon: Slovenija 00 38 62 - 70 15 31 ali 0 38 62 - 70 12 70.

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

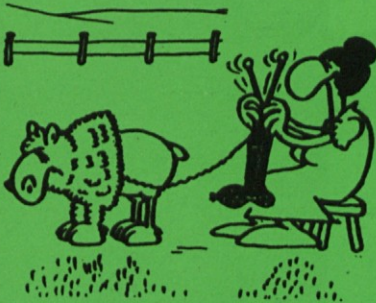
ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštinih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

pošten smeh je vreden več kot dva joka

(slovenski pregovor)

V gostilni.
Natakar gostu: „Priporočam vam stepeno jajce!“
„Jajc ne prenesem.“
„Potem vzemite palačinke — v njih jih ni.“

Ribičeva žena toži sosedu:
„Danes sem šla z možem loviti ribe, pa sem spet naredila vse napačno: govorila sem preveč na glas, vzela napačni trnek, prezgodaj ga potegnila iz vode — in ujela več kot on.“

Soseda se pritoži sosedu: „Vaš sin mi je rekel ‚stara krava!‘“
„Že stokrat sem mu rekla, da ne smemo ljudi soditi po zunanosti.“

„Ves teden presedite v gostilni, zakaj pa še v nedeljo ne?“
„Nedelja je za mojo družino: nedeljo presedim pred televizijo.“

V knjigarni.
Kupec: „Rad bi knjigo, v kateri ni nobenega umora, nobene ljubezni, nobenega detektiva, nobenega milijonarja in nobenega škandala.“
„Potem kupite železniški vozni red.“

V gostilni.
Gost: „Tale naravni zrezek je neužit!“
Natakar: „Vam ga bom zamenjal za dunajskega.“

„A tega sem že načel!“
„Saj imamo tudi dunajske že načete!“

Žena možu: „Zdi se mi, da je naši mucu spet dolgčas. Pojdita no v kino gledat miksi miške!“

On: „Ko bi se povrnili tisti časi mladosti! Veš, s kom bi se poročil?“

Ona: „S kom?“
„S tabo.“
„To misliš ti!“

„Dvakrat sem življenjsko zavarovan. Tako boš, draga, preskrbljena, če se mi kaj pripeti.“
„In če se ti ne?“

„Gospod doktor, če močno pritiskam tule na ramo, me zelo zaboli.“

„Potem pa nikar ne pritiskajte!“
„Kako bom pa vedel, da me ne boli več?“

„Kako je tale predor dolg!“
„Seveda, saj sva v zadnjem vagonu!“

„Zdravnik je prepovedal moji ženi kuhati.“

„Kaj je bolna?“
„Ona ne, ampak jaz.“

Gospodinja gostom: „Zdaj morate pa res ostati pri nas na kosilu: sem juhi že prilila vode.“

„Jaz koledarja sploh ne potrebujem. Ko mi prodajo kruh od sobote, vem, da je ponedeljek.“

V modernem bloku.
Sosed gre k sosеду: „Prosim, če lahko radio toliko utišate, da bom ženi nekaj povedal!“

„Ali ta vedeževavka res ugane misli?“

„Res.“
„Ali jih je tebi tudi?“
„Ja. Zato je zahtevala denar vnaprej.“

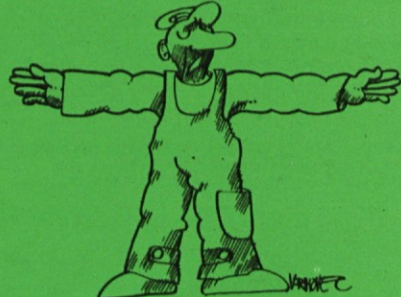
„Zadnje čase sem zelo velikobral o škodljivosti nikotina in alkohola.“

„In kaj boš zdaj?“
„Skušal bom manj brati.“

KAJ LJUDJE DOMÁ GOVORIJO?

Kako bi prišlo v Jugoslaviji najlažje do spremembe?

Tako, da bi Jugoslavija napovedala Združenim državam Amerike vojno, naslednji dan bi se pa vda-la.

TOLIKO ZASLUŽIM ... TOLIKO BI PA POTREBOVALA
MOJA DRUŽINA!

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Roth, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 88 3 56).

P. Anfrej Kropelj, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Stanislav Gerjolj CM, Rennweg 40, 6020 Innsbruck.

Štefan Ferenčak SDB, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1 - 361 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1 - 253 64 43).

Stanislav Kavalarič, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. (21) 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. (8) 291 85 06).

Dr. Franc Felc, 14 Rue du 5 Decembre, 578000 Merlebach. (Tel. (8) 781 47 82).

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe,
57800 Freyming-Merlebach.

Jože Kamin, Presbytère catholique, Rue de l'Eglise, 57600 Forbach,

(Tel. (8) 704 77 43).

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 - 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Štefan Antolin, 1 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Janez Pucelj, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 78 8 14).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3, 1/2. (Tel. 0841 - 34 4 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7906 Blaustein bei Ulm, Felsenstr. 12/1.

(Tel. 07304 - 41 4 53).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:
09-32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

Stanislav Cikanek, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 13 63 96)

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).